

BUREAU BARTELS B.V.

RESEARCH | CONSULTANCY | MANAGEMENT

Stationsplein 69
3818 LE Amersfoort
Postbus 318
3800 AH Amersfoort
Telefoon (033) 479 20 20
Fax (033) 479 20 21
E-mail info@brtls.nl
Internet www.bureaubartels.nl

**ONDERNEMERSPEILING
PRODUCTSCHAP AKKERBOUW**

Eindrapport

**Onderzoek uitgevoerd in opdracht van
het Productschap Akkerbouw**

Amersfoort, 28 juni 2011

Inhoud

1 .	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding en doel	1
1.2	Verantwoording aanpak	2
1.3	Leeswijzer	4
2.	INSPRAAK, INFORMATIEVOORZIENING EN BEKENDHEID	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Inspraak bij de besluitvorming	7
2.3	Informatievoorziening vanuit PA	11
2.4	Bekendheid PA-activiteiten	15
3.	BEOORDELING ACTIVITEITEN	19
3.1	Inleiding	19
3.2	Beoordeling activiteiten door totale groep ondernemers	19
3.3	Activiteiten voor teelt	22
3.4	Activiteiten voor kweek & handel	24
3.5	Activiteiten voor verwerking	27
3.6	Activiteiten voor bakkerij	30
4.	BEOORDELING HEFFING, FUNTIONEREN EN DRAAGVLAK PA	35
4.1	Inleiding	35
4.2	Heffingen en functioneren PA	35
4.3	Draagvlak voor PA	37
	BIJLAGE I ACTIVITEITENBESCHRIJVING	43

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

De **product- en bedrijfsschappen** staan momenteel volop in de maatschappelijke en politieke belangstelling. Zo is begin dit jaar een motie aangenomen door de Tweede Kamer die inhoudt dat er een taakanalyse van de schappen uitgevoerd zal worden. Deze analyse moet enerzijds inzicht verschaffen in de typen taken die door product- en bedrijfsschappen uitgevoerd worden. Anderzijds is deze analyse ook bedoeld om te kunnen beoordelen in hoeverre het wenselijk en noodzakelijk is dat bepaalde taken door schappen uitgevoerd worden of dat hiervoor ook alternatieven bestaan. De bedoeling is dat de resultaten van deze taakanalyse in september 2011 aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

Samenhangend met het bovenstaande bestond er bij met name de productschappen ook behoefte aan een **ondernemerspeiling**. De achtergrond hiervan is dat de productschappen van mening waren dat bij een discussie over de taken en (daarmee) toekomst van de schappen niet alleen sec naar taken gekeken dient te worden maar ook naar het draagvlak onder de achterban. Immers, de financiering van de productschappen vindt, zeker waar het gaat om de autonome taken, voor een belangrijk deel plaats vanuit de achterban van ondernemers. Daarom lag het in de optiek van de productschappen voor de hand om 'ook de stem van bedrijfsleven te laten horen'. Zonder deze stap zouden er mogelijk besluiten over de toekomst(ige richting) en taken van de productschappen genomen worden zonder dat inzicht bestaat in het belang dat de (financieel) dragende partijen zelf – de ondernemers – daaraan hechten.

Oorspronkelijk was het overigens ook de bedoeling om in 2011 het draagvlak onder de achterban van de product- en bedrijfsschappen te toetsen. Deze zogenoemde draagvlakonderzoeken zijn namelijk voorzien in de 'Wijziging van de Wet op de bedrijfsorganisatie (Wbo)'. Vanwege de hierboven genoemde motie rondom de taakanalyses van de product- en bedrijfsschappen heeft de verantwoordelijke minister van SZW echter besloten om deze draagvlaktoetsen vooralsnog 'op te schorten'. Hierdoor ontstond de situatie dat in de tijd gezien de taakanalyses en de daarmee samenhangende discussies over de toekomst van de schappen in de Tweede Kamer los gekoppeld werden van de **mening** die het **bedrijfsleven** hier zelf – als belangrijkste financier – over heeft. Dit was voor de productschappen de directe aanleiding om in 2011 alsnog een ondernemerspeiling uit te laten voeren.

Eén van de productschappen die besloten heeft om een ondernemerspeiling uit te laten voeren is het **Productschap Akkerbouw (PA)**. Het PA heeft Bureau Bartels gevraagd om deze peiling te verrichten. De peiling is in het voorjaar van 2011 uitgevoerd. In deze rapportage doen we verslag van de bevindingen.

1.2 Verantwoording aanpak

In de ondernemerspeiling voor het PA zijn verschillende deelsegmenten van de achterban betrokken. In de eerste plaats bestond de wens om in ieder geval de bedrijven te consulteren die relatief de meeste heffing betalen. Immers, dit zijn de belangrijkste 'financiers' van het PA en het is dan ook zinvol om na te gaan hoe specifiek deze doelgroep aankijkt tegen (de toekomst van) het PA. Een ander belangrijk argument is dat verwacht kan worden dat juist deze doelgroep **'top heffingbetalers'** steeds een kritische afweging zal maken omtrent de meerwaarde van het PA.

Naast de top heffingbetalers, die we hieronder ook wel aan zullen duiden met de term **'top'**, leefde bij het PA de wens om ook **andere ondernemers** uit de achterban te raadplegen. Dit heeft er toe geleid dat er binnen de deelsectoren die onderscheiden zijn – zie hierna – op aselechte wijze ondernemers geselecteerd en bevraagd zijn. In het vervolg van dit rapport zullen we voor deze doelgroep de term **'rest'** gebruiken.

Zoals uit het voorgaande al volgt achtte het PA het, in de derde plaats, wenselijk om in het onderzoek nog een onderscheid te maken naar verschillende deelsegmenten die binnen haar achterban onderscheiden kunnen worden. In tabel 1.1 zijn deze **deelsegmenten** opgenomen. In overleg met het PA hebben we per deelsegment een streefaantal waarnemingen opgesteld (zie tabel 1.1).

Tabel 1.1 Streefbeeld voor raadpleging achterban PA

Segment/schakel	Top	Rest	Totaal
Teelt	10	55	65
Kweek & handel	10	30	40
Verwerking	10	15	25
Bakkers	10	30	40
Totaal	40	130	170

Uit tabel 1.1 volgt dat onze opdracht er dus uit heeft bestaan om in totaal 170 bedrijven te consulteren die heffingsplichtig zijn vanuit het PA. Daarbij dienden we een spreiding over typen bedrijven en deelsectoren te realiseren die zo goed mogelijk in de buurt kwam van het streefbeeld zoals die in de bovenstaande tabel gepresenteerd is. Zoals verderop zal blijken is dit ook gelukt.

Wat de selectie van bedrijven betreft hebben we hierboven al opgemerkt dat de **top heffingbetalers gericht geselecteerd** zijn. Daartoe heeft het PA binnen elk van de onderscheiden deelsegmenten die bedrijven geselecteerd die in 2010 de meeste heffing betaald hebben. Bij het deelsegment 'bakkers' was een dergelijke gerichte selectie op basis van de heffingsbedragen niet mogelijk. De heffing (op meel) wordt bij bakkers immers niet op een directe wijze aan het PA afgedragen, maar op een indirecte wijze via de meelleveranciers. Vandaar dat bij dit segment voor een alternatieve aanpak gekozen is bij de selectie van top heffingbetalers. In dit geval zijn namelijk de industriële bakkers als top heffingbetalers aangemerkt, terwijl we bij de steekproeftrekking voor overige ondernemers ons uitsluitend gericht hebben op de ambachtelijke bakkers. In de praktijk

zullen industriële bakkers namelijk meer meel afnemen dan ambachtelijke bakkers (en dus ook meer heffing betalen).

De **overige bedrijven** binnen de onderscheiden deelsegmenten zijn, zoals gezegd, aselekt geselecteerd uit de (relatie-)bestanden die via het PA beschikbaar waren. Bij de steekproeftrekking zijn – vanwege de te verwachten non-respons – steeds wat extra bedrijven getrokken dan nodig was om te voldoen aan het streefbeeld¹. In tegenstelling tot bij sommige andere productschappen, was in het geval van het PA vooraf geen ‘ondergrens’ gesteld wat de hoogte van de heffing betreft. Hierdoor zaten in het steekproefbestand voor het segment teelt – naar later bleek – ook bedrijven waarvoor akkerbouw een marginale nevenactiviteit was. Het ging hierbij dan om (melk)veehouders die voor eigen gebruik enkele hectares maïs of graan verbouwen. Gezien de geringe omvang van hun areaal (veelal tussen 2 tot 5 hectare) zullen deze ondernemers in de praktijk geen heffing aan het PA betalen. Aangezien zij wel heffing betalen aan het Productschap Zuivel of Productschap Vee en Vlees, zijn deze bedrijven buiten beschouwing gelaten. In tabel 1.2 zijn deze ondernemers aangemerkt met de term ‘marginale activiteit’.

Nadat bedrijven op de hierboven beschreven wijzen geselecteerd waren, hebben wij de mailing voor het PA verzorgd. Daarbij hebben we gebruik gemaakt van briefpapier en enveloppen van het PA. In dit schrijven is het onderzoek aangekondigd zodat de bedrijven niet ‘verrast’ zouden worden. De volgende stap heeft er uit bestaan dat wij de geselecteerde bedrijven benaderd hebben met het verzoek om hun medewerking te verlenen aan een **telefonisch interview** waarin een vragenlijst afgenomen zou worden. Dit interview is ingepland op een tijdstip dat door de respondent is aangegeven. Vervolgens werd de gemaakte afspraak voor het interviewmoment per mail of brief bevestigd. Bij deze bevestiging is een beschrijving gevoegd van de activiteiten die in het interview aan de orde zouden komen. Op deze wijze werd de respondent in de gelegenheid gesteld om zich op het interview voor te bereiden en daarmee een onderbouwd en afgewogen oordeel te formuleren over de voorgelegde PA-activiteiten.

¹ De bedrijven werden eerst op alfabetische volgorde van woonplaats gesorteerd (zodat ook een geografische spreiding ontstond). Het totale aantal bedrijven in het bestand voor het betreffende segment werd vervolgens gedeeld door het aantal te benaderen bedrijven (inclusief de reservebedrijven). De uitkomst van deze breuk leverde de interval op waarmee bedrijven vervolgens werden geselecteerd (bijvoorbeeld nummer 25, 50, 75, et cetera).

Tabel 1.2 Respons ondernemingsraadpleging PA

Aspect	Teelt	Kweek & handel	Verwerking	Bakkers	Totaal
Brutosteekproef	123	58	34	75	290
- Contactpersoon na herhaalde pogingen niet bereikt	17	4	7	13	41
- Contactpersoon behoort niet tot de doelgroep	0	4	1	3	8
- Contactgegevens onjuist	0	1	0	2	3
- Gestopt met akkerbouw-activiteit	14	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	14
- Marginale activiteit	14	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	14
- Liever op een ander moment	2	0	0	2	4
Nettosteekproef	76	49	26	55	206
- Non-respons	13	7	1	15	36
Netto respons	63	42	25	40	170
Respons (relatief)	83%	86%	96%	73%	83%

Zoals uit tabel 1.2 blijkt heeft deze benaderingswijze geresulteerd in een hoge respons. Een ruime meerderheid van de bereikte ondernemers bleek namelijk bereid te zijn om deel te nemen aan de peiling. De **overall respons** is dan ook uitgekomen op 83%. De belangrijkste redenen waarom een deel van de bereikte ondernemers niet wenste te participeren had te maken met tijdgebrek en geen interesse in deelname aan de peiling.

Voor de volledigheid hebben we in tabel 1.3 per onderscheiden deelsegment samengevat hoeveel waarnemingen we feitelijk gerealiseerd hebben. Daaruit volgt dat het oorspronkelijke streefbeeld nagenoeg gerealiseerd kon worden.

Tabel 1.3 Waarnemingen en streefwaarden per deelsegment

Deelsegment	Totaal waarnemingen	Streefwaarden
Teelt	63	65
Kweek & handel	42	40
Verwerking	25	25
Bakkers	40	40

Bij het bovenstaande moet worden opgemerkt dat het om de aantallen effectief afgenomen interviews gaat.

1.3 Leeswijzer

Bij de presentatie van de resultaten in het rapport geven we niet alleen de uitkomsten voor de hele groep van geraadpleegde ondernemingen weer, maar zullen we op verschillende plaatsen ook differentiëren naar groepen geraadpleegde ondernemers. Zo zullen we bijvoorbeeld een onderscheid maken naar 'top' en 'rest' en tevens naar de verschillende deelsegmenten.

De uitkomsten in de navolgende hoofdstukken zijn voor een belangrijk deel gebaseerd op de aantallen waarnemingen die in de voorgaande paragraaf zijn gepresenteerd. Daar waar sprake is van een afwijking van dit aantal heeft dat te maken met de routing in de vragenlijst. Zo is bijvoorbeeld een vraag naar beoordeling van het belang van een bepaalde PA-activiteit alleen voorgelegd aan die ondernemers die voorafgaande aan het interview al bekend waren met de betreffende activiteit.

De **opbouw van het rapport** ziet er verder als volgt uit. In het volgende hoofdstuk zoomen we eerst in op de inspraak bij de besluitvorming binnen het PA, de wijze waarop ondernemers geïnformeerd worden over de PA-activiteiten en de bekendheid van het schap en haar activiteiten. In hoofdstuk 3 staat de waardering van deze PA-activiteiten vanuit het perspectief van de ondernemers centraal. We ronden af met hoofdstuk 4 waarin we aandacht zullen schenken aan het draagvlak voor continuering van het PA en eventueel wenselijke veranderingen in de activiteiten van het PA.

2. INSPRAAK, INFORMATIEVOORZIENING EN BEKENDHEID

2.1 Inleiding

We hebben de ondernemers een aantal vragen gesteld over de inspraakmogelijkheden, de informatievoorziening vanuit het PA en de bekendheid van de activiteiten die het PA uitvoert of laat uitvoeren. In dit hoofdstuk geven we de resultaten hiervan weer. Daarbij staan we in paragraaf 2.2 stil bij de inspraak van ondernemers bij de besluitvorming binnen het PA. In paragraaf 2.3 gaan we in op het oordeel van de ondernemers over de informatievoorziening. We sluiten dit hoofdstuk af met paragraaf 2.4 waarin we de bekendheid van de voorgelegde activiteiten onder de verschillende typen ondernemers zullen presenteren.

2.2 Inspraak bij de besluitvorming

Gebruik inspraakmogelijkheden

Bij de besluitvorming over het beleid en de activiteiten van het PA zijn het bestuur en diverse commissies betrokken. In deze geledingen hebben werkgevers en werknemers binnen de verschillende deelsegmenten van de akkerbouw zitting via vertegenwoordigers van brancheorganisaties respectievelijk vakbonden. Via deze dragende organisaties oefenen zij dus indirect invloed uit op de besluitvorming binnen het PA.

Naast het feit dat zij vertegenwoordigd worden via 'hun' brancheorganisatie hebben individuele ondernemers ook **directe inspraakmogelijkheden**. Zo kunnen zij in iedere fase van de beleidscyclus een inbreng leveren, onder meer in de fase van de beleidsvoorbereiding en besluitvorming. Ondernemers kunnen bijvoorbeeld door deelname in voorbereidende overlegvormen of in rechtstreeks contact met het secretariaat hun mening geven over de invulling en uitwerking van de beleidsagenda. Ook tijdens een 'officiële' bestuurs- of commissievergadering kunnen zij een vraagstuk aan de orde stellen, hun mening naar voren brengen of anderszins 'input' geven. Dit kan schriftelijk en/of via een mondelinge toelichting. We zijn bij de geraadpleegde ondernemers nagegaan of zij wel eens gebruik hebben gemaakt van dit geheel van inspraakmogelijkheden. Uit tabel 2.1 blijkt dat maar in beperkte mate het geval is.

Tabel 2.1 Gebruik inspraakmogelijkheden door ondernemers naar deelsegment en totaal²

Deelsegment	Type ondernemers	Ja	Nee	Nooit van gehoord	Totaal
Teelt	Top (N=9)	22%	78%	0%	100%
	Rest (N=54)	0%	54%	46%	100%
Kweek & handel	Top (N=12)	58%	25%	17%	100%
	Rest (N=30)	17%	83%	0%	100%
Verwerking	Top (N=11)	46%	55%	0%	100%
	Rest (N=14)	29%	71%	0%	100%
Bakkers	Top (N=10)	30%	70%	0%	100%
	Rest (N=30)	0%	100%	0%	100%
Totaal	(N=170)	15%	69%	16%	100%

Uit tabel 2.1 komt verder naar voren dat het voornamelijk top heffingbetalers zijn die van de inspraakmogelijkheden gebruik maken. Verder blijken relatief veel ondernemers uit de kweek & handel en uit de verwerking ervaring te hebben met de directe inspraakmogelijkheden. Bij de teelt valt op dat een belangrijk deel van de overige ondernemers nog nooit gehoord had dat er voor hen inspraakmogelijkheden bestaan.

In totaal waren 117 ondervraagde ondernemers weliswaar bekend met de inspraakmogelijkheden, maar hebben zij hiervan geen gebruik gemaakt. We hebben deze ondernemers gevraagd wat hiervan de achterliggende reden is. De volgende redenen zijn door de respondenten (meer dan vijf keer) genoemd:

- er was geen aanleiding toe (79 keer genoemd);
- wist dat er inspraakmogelijkheden bestaan, maar waren in de veronderstelling dat dit alleen voor bestuurs- en commissieleden gold (37 keer genoemd);
- kost te veel tijd (9 keer genoemd);
- heeft weinig effect (7 keer genoemd).

We hebben de 26 geraadpleegde ondernemers die wel één of meerdere keren gebruik hebben gemaakt van de inspraakmogelijkheden gevraagd hoe zij dit hebben ervaren. Op één na hebben alle 'ervaren' ondernemers aangegeven dat zij de inspraak als (zeer) goed waarden. De laatste respondent neemt een neutrale positie in. De waardering voor de inspraakmogelijkheden is dus groot.

Ten slotte hebben we aan alle ondernemers een stelling over de inspraakmogelijkheden voorgelegd. Deze stelling luidde als volgt: *"Ik heb als ondernemer voldoende inspraakmogelijkheden in het beleid en de activiteiten van het Productschap Akkerbouw"*. Bijna vier op de tien ondernemers (39%) kon niet aangeven of zij het hiermee eens waren. Dit bleken vooral respondenten uit de teelt te zijn, die – zoals hierboven bleek – vaak niet bekend waren met de inspraakmogelijkheden. In totaal 34% was het eens of zeer eens met deze stelling. In hun optiek zijn er dus voldoende inspraakmogelijkheden. Een vijfde van de respondenten (20%) was het (zeer) oneens met de bovenstaande stelling. De overige 7% van de geraadpleegde ondernemers oordeelden hierover neutraal. Uit deze

² Door afrondingsverschillen kan het voorkomen dat percentages niet precies optellen tot 100%. Dit geldt ook voor de navolgende tabellen in dit rapport.

uitkomsten komt naar voren dat van een grote behoefte aan meer inspraakmogelijkheden dus geen sprake is.

Beoordeling besluitvorming

Over de besluitvorming binnen het PA hebben we de ondernemers een drietal stellingen voorgelegd (zie tabel 2.2). De eerste stelling heeft betrekking op de duidelijkheid van de besluitvorming. De respondenten die over deze stelling een oordeel hadden, zijn in twee min of meer gelijke kampen te verdelen. Vier op de tien ondernemers was het oneens of zeer oneens met deze stelling. Een iets kleiner aandeel van de respondenten onderschreef juist de stelling. Hoewel het besluitvormingsproces zelf lang niet voor iedere ondernemer duidelijk is, is een meerderheid wel van mening dat zij voldoende geïnformeerd worden over de uitkomsten van dit proces, namelijk de besluiten die door het PA worden genomen. Een vijfde van de respondenten was het hier niet mee eens. Een vergelijkbaar aandeel kon zich hierover geen mening vormen. De ondernemers uit de bakkerijsector onderschrijven de stelling over de informatievoorziening over de besluitvorming het minst (38% van hen was het hiermee eens of zeer eens).

Tabel 2.2 Beoordeling stellingen over de besluitvorming (N=170)

Stelling	(Zeer) mee eens	Neutraal	(Zeer) mee oneens	Geen mening	Totaal
De besluitvorming binnen het PA is voor mij duidelijk	36%	7%	41%	15%	100%
Ik word voldoende geïnformeerd over de besluiten van het PA	54%	6%	21%	19%	100%
Brancheorganisaties behartigen de belangen van mijn branche binnen het PA op een goede manier	52%	5%	8%	34%	100%

De laatste stelling gaat over de rol die brancheorganisaties binnen het productschap spelen. Ongeveer een derde van de ondernemers weet niet of hun brancheorganisatie de belangen van hun branche op een goede manier behartigt (bij het nemen van besluiten binnen het PA). Ruim driekwart van de ondernemers die hierover wel een mening hadden, waren van mening dat hun belangen goed worden behartigd.

Inspraak bij onderzoek

Het Productschap Akkerbouw voert voor de segmenten teelt, kweek & handel en verwerking praktijkonderzoek uit³. Hierbij moet worden gedacht aan teeltkundig onderzoek, rassenonderzoek of kwaliteitsonderzoek naar bijvoorbeeld tarwe en gerst. Om ervoor te zorgen dat het praktijkonderzoek aansluit bij de wensen en behoeften die bij ondernemers spelen, kunnen zij invloed uitoefenen op de onderzoeksagenda. Dit betekent dat niet alleen de vertegenwoordigers van brancheorganisaties ideeën voor onderzoek kunnen aanreiken, maar ook individuele ondernemers binnen deze deelsegmenten. Jaarlijks worden zij opgeroepen om met suggesties voor onderzoek te komen.

³ Binnen dit onderdeel laten we de ondernemers uit de bakkerijsector dus buiten beschouwing.

We zijn bij de ondernemers nagegaan of zij onderwerpen voor praktijkonderzoek hebben aangedragen. Uit tabel 2.3 blijkt dat ruim een derde van de geraadpleegde ondernemers gebruik heeft gemaakt van deze mogelijkheid. Ondernemers uit de verwerking hebben naar verhouding veel vaker gebruik van deze mogelijkheid gemaakt dan de ondernemers uit de andere twee deelsegmenten. Uit een nadere analyse blijkt dat top heffingbetalers veel vaker onderzoeksthema's aandragen dan overige ondernemers. De aandelen ondernemers die invloed op de onderzoeksagenda hebben uitgeoefend bedroegen voor deze typen ondernemers 75% respectievelijk 27%.

Tabel 2.3 Aandeel ondernemers dat gereageerd heeft op de mogelijkheid om onderwerpen voor praktijkonderzoek aan te dragen en de beoordeling van deze mogelijkheid

Segment	Aandeel	Gemiddeld oordeel
Teelt (N=63)	29%	4,06
Kweek & handel (N=42)	41%	4,50
Verwerking (N=25)	60%	4,47
Totaal (N=130)	38%	4,33

Legenda: 1 = zeer slecht
 2 = slecht
 3 = neutraal
 4 = goed
 5 = zeer goed

Ook hebben we de (50) ondernemers die gebruik maken van de mogelijkheid om onderwerpen voor onderzoek aan te dragen gevraagd wat zij van deze mogelijkheid vinden. Uit de laatste kolom van tabel 2.3 blijkt dat deze mogelijkheid als (zeer) goed wordt beoordeeld. Slechts één respondent nam een neutrale positie in.

De (80) ondernemers die nooit gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om onderwerpen voor praktijkonderzoek aan te dragen, hebben we gevraagd naar de achtergronden hiervan. Twee redenen blijken hierbij de boventoon te voeren, namelijk onbekendheid met deze mogelijkheid (37 keer genoemd) en geen aanleiding om onderwerpen aan te dragen (34 keer genoemd).

Ook zijn we bij de ondernemers nagegaan of zij de resultaten uit het onderzoek in voldoende mate krijgen teruggekoppeld. Uit tabel 2.4 blijkt dat een kwart van de respondenten dit niet kon beoordelen. Wanneer we deze groep buiten beschouwing laten, dan is ongeveer tweederde van de respondenten van mening dat zij in voldoende mate een terugkoppeling van onderzoeksresultaten krijgen. In de andere gevallen is de terugkoppeling onvoldoende of heeft deze – in de beleving van de respondenten – in het geheel niet plaatsgevonden.

Tabel 2.4 Mate waarin ondernemers resultaten uit praktijkonderzoek krijgen teruggekoppeld

Deelsegment	Voldoende	Onvoldoende	Nooit terugkoppeling gekregen	Weet niet
Teelt (N=63)	41%	21%	10%	29%
Kweek & handel (N=42)	50%	10%	7%	33%
Verwerking (N=25)	64%	24%	4%	8%
Totaal (N=130)	48%	18%	8%	26%

In het verlengde van het voorgaande hebben we de ondernemers (N=130) gevraagd op welke wijze zij de resultaten uit het praktijkonderzoek het liefst aangereikt krijgen. Acht respondenten hebben aangegeven helemaal geen behoefte te hebben aan onderzoeksresultaten. Veertien ondernemers hadden geen specifieke voorkeur voor een bepaald communicatiekanaal. Bij de resterende ondernemers bestaat een duidelijke voorkeur voor rechtstreekse terugkoppeling via de mail (67 keer genoemd). Andere vormen van communicatie die genoemd werden, zijn:

- volledige onderzoeksrapporten op website beschikbaar stellen (19 keer genoemd);
- via publicaties in vakbladen (19 keer genoemd);
- rechtstreeks per post (13 keer genoemd);
- via de brancheorganisatie (9 keer genoemd);
- via bijeenkomsten (6 keer genoemd).

2.3 Informatievoorziening vanuit PA

Mate waarin ondernemers PA kennen

Aan de geraadpleegde ondernemers is de inleidende vraag gesteld hoe goed zij **het PA kennen**. Uit tabel 2.5 kan worden geconcludeerd dat ongeveer de helft van de ondernemers het PA redelijk goed tot goed kent. De andere helft kent het PA enigszins of niet zo goed.

Tabel 2.5 Mate waarin geraadpleegde ondernemers PA kennen, naar deelsegment en totaal

Schakel	Type ondernemers	Goed	Redelijk goed	Enigszins	Niet zo goed	Helemaal niet
Teelt	Top (N=9)	22%	22%	22%	33%	0%
	Rest (N=54)	4%	22%	30%	44%	0%
Kweek & handel	Top (N=12)	42%	42%	8%	8%	0%
	Rest (N=30)	33%	30%	20%	10%	7%
Verwerking	Top (N=11)	36%	55%	9%	0%	0%
	Rest (N=14)	36%	36%	7%	21%	0%
Bakkers	Top (N=10)	40%	30%	20%	0%	10%
	Rest (N=30)	7%	20%	10%	57%	7%
Totaal	(N=170)	20%	28%	19%	30%	3%

De bekendheid van het PA blijkt wel te verschillen naar type onderneming en deelsegment. Zo blijken de top heffingbetalers het PA over het algemeen beter te kennen

dan de overige ondernemers. De ondernemers uit de verwerking en de kweek & handel zijn over het algemeen beter bekend met het PA dan de ondernemers uit de andere twee deelsegmenten.

Effectiviteit communicatiekanalen

Vanuit het PA worden diverse kanalen ingezet om ondernemers te informeren over de activiteiten die voor hen worden ontplooid. In tabel 2.6 is weergegeven in hoeverre de geraadpleegde ondernemers bereikt worden via deze **communicatiekanalen**.

Tabel 2.6 Communicatiekanalen waarmee het PA de geraadpleegde ondernemers heeft weten te bereiken, naar deelsegment en totaal

Communicatiekanaal	Teelt (N=63)	Kweek & handel (N=42)	Verwerking (N=25)	Bakkers (N=40)	Totaal (N=170)
Weekberichten en (elektr.) nieuwsbrieven	37%	69%	76%	48%	53%
Folder bij heffingsnota	84%	48%	32%	n.v.t. ⁴	48%
Vakbladen/tijdschriften	64%	33%	24%	45%	46%
Website PA	29%	76%	76%	25%	46%
Websites van specifieke projectinitiatieven	33%	52%	36%	48%	42%
Onderzoeksrapporten	29%	50%	64%	23%	38%
Symposia, congressen, seminars, etc.	3%	45%	68%	15%	26%
Telefonisch of email contact met PA	6%	29%	48%	15%	20%
Presentaties medewerkers PA	8%	21%	48%	15%	19%
Agrarisch Dagblad	22%	26%	16%	5%	18%
Tijdschrift Akkerland	13%	36%	12%	5%	16%
Via brancheorganisatie	0%	0%	12%	0%	2%
Anders	6%	2%	0%	3%	4%
Ik ben niet geïnformeerd	5%	5%	0%	10%	5%

* bijv. www.kennisakker.nl, www.bakkerijplaza.nl, www.voordebakker.nl, www.rassenlijst.info, www.ui-info.nl, www.aardappelinfo.nl

Een eerste conclusie die uit tabel 2.6 kan worden getrokken is dat niet één specifiek communicatiekanaal de boventoon voert. Een vijftal kanalen blijkt relatief vaak genoemd te zijn door de ondernemers. In de tweede plaats blijken er op dit punt grote verschillen tussen de onderscheiden deelsegmenten. Zo blijkt de folder bij de heffingsnota vooral een effectief communicatiemiddel bij ondernemers in de teelt. Ook de vakbladen/tijdschriften worden relatief vaak door ondernemers uit dit segment als kanaal genoemd waarlangs zij informatie over PA-activiteiten krijgen. Voor ondernemers uit de kweek & handel geldt dat zij via een brede 'range' aan communicatiekanalen worden bereikt. De website van PA en de weekberichten/elektronische nieuwsbrieven werden hierbij overigens het meest genoemd. Een min of meer vergelijkbaar patroon zien we bij de

⁴ Dit communicatiemiddel wordt niet ingezet bij bakkers, omdat de PA-heffing bij deze ondernemers op indirecte wijze – namelijk via de meelleveranciers – wordt geheven.

ondernemers in de verwerking. Bij dit segment blijken echter ook symposia en onderzoeksrapporten een groot bereik te hebben. Bij de bakkerijsector blijken de volgende drie communicatiemiddelen het meest effectief, namelijk de weekberichten en (elektronische) nieuwsbrieven, website van specifieke projectinitiatieven en vakbladen/tijdschriften.

Het PA stelt elk jaar een jaarverslag op. Deze jaarverslagen worden via de website van het PA gepubliceerd. Verder worden van de bestuurs- en commissievergaderingen verslagen gemaakt. Deze vergaderverslagen zijn eveneens openbaar en via de website van het PA te raadplegen. We zijn bij de ondernemers nagegaan in hoeverre zij kennis nemen van deze publicaties. Uit tabel 2.7 blijkt dat dit maar in beperkte mate het geval is. Ruim driekwart van de respondenten heeft deze documenten nog nooit ingezien.

Tabel 2.7 Gebruik jaarverslagen en vergaderverslagen

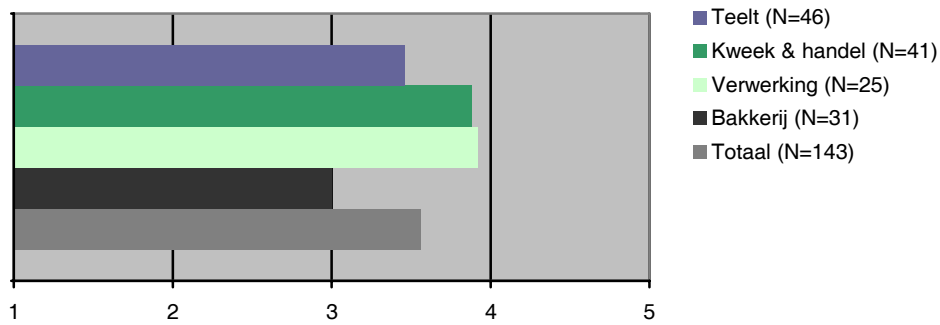
Type verslag	Altijd/vaak	Incidenteel	Nooit	Totaal
Jaarverslagen PA	11%	13%	76%	100%
Vergaderverslagen PA-bestuur	6%	12%	82%	100%
Vergaderverslagen PA-commissies en/of werkgroepen	8%	12%	78%	100%

Differentiëren we wederom naar type ondernemers en deelsegmenten, dan blijken de top heffingbetalers veel vaker gebruik te maken van deze documenten dan de overige ondernemers. Dit heeft te maken met het feit dat de eerste groep ondernemers naar verhouding vaker een actieve rol speelt in besturen of commissies van het PA dan de tweede groep ondernemers. Verder is het gebruik van de jaarverslagen en bestuurs-/commissieverlagen onder de ondernemers in de kweek & handel en verwerking beduidend groter dan onder de teelt en de bakkerijsector.

Oordeel over informatievoorziening

In het verlengde van het voorgaande hebben we de respondenten in de gelegenheid gesteld om de informatievoorziening vanuit het PA te beoordelen. In figuur 2.1 hebben we – per segment en voor de totale groep geraadpleegde ondernemers – de gemiddelde oordelen (op vijfpuntsschaal) weergegeven. Daarbij zijn de respondenten die de vraag niet konden beantwoorden buiten beschouwing gelaten.

Figuur 2.1 Beoordeling respondenten van de wijze waarop het Productschap Akkerbouw ondernemers uit haar werkingsfeer informeert

Legenda:
 1 = zeer slecht
 2 = slecht
 3 = neutraal
 4 = goed
 5 = zeer goed

Uit de figuur blijkt dat de ondernemers de informatievoorziening vanuit het PA over het algemeen redelijk positief beoordelen. De respondenten van de deelsegmenten kweek en handel en verwerking zijn op dit punt het meest positief. Hiervoor hebben we al gezien dat deze ondernemers via veel meer kanalen worden bereikt – en ook veel meer worden bereikt – dan de ondernemers uit de andere twee segmenten (zie tabel 2.6). De bakkers zijn daarentegen het minst positief over de informatievoorziening vanuit het schap.

Beoordeling contact met PA

Aan de ondernemers hebben we gevraagd in hoeverre zij in het afgelopen jaar contact hebben gehad met medewerkers van het PA. Dit bleek bij ongeveer 40% van de ondervraagde ondernemers het geval te zijn. In lijn met het voorgaande zijn het vooral ondernemers uit de kweek & handel en de verwerking die één of meerdere malen in contact hebben gestaan met PA-medewerkers. Voor bakkers en met name ondernemers uit de teelt is dit veel minder het geval (zie tabel 2.8).

Tabel 2.8 Aantal geraadpleegde ondernemers dat in het afgelopen jaar contact met PA heeft gehad en gemiddelde waardering van dit contact, naar onderwerp

Segment	Aantal personen dat hierover contact had	Beoordeling
Teelt (N=63)	6	3,83
Kweek & handel (N=42)	32	4,37
Verwerking (N=25)	22	4,45
Bakkers (N=40)	10	4,30
Totaal (N=170)	69	4,41

Legenda: 1 = zeer slecht
 2 = slecht
 3 = neutraal
 4 = goed
 5 = zeer goed

Uit de laatste kolom van tabel 2.8 blijkt dat het contact met PA-medewerkers goed wordt gewaardeerd: verreweg de meeste ondernemers – 65 van de 69 respondenten die in het afgelopen jaar contact met PA-medewerkers hebben gehad – zijn (zeer) positief over dit contact.

2.4 Bekendheid PA-activiteiten

Onderdeel van de ondernemersraadpleging was een activiteitenpeiling. Hierbij is onder meer getoetst in hoeverre activiteiten die vanuit het PA worden uitgevoerd bekendheid genieten onder de ondernemers die de doelgroep van die activiteiten vormen. Wat dit aangaat is een maatwerk aanpak gehanteerd: de geraadpleegde ondernemers kregen alleen activiteiten voorgelegd die voor hen bestemd waren. In het onderstaande geven we de uitkomsten op dit punt weer. Daarbij zullen we eerst ingaan op de bekendheid van de afzonderlijke PA-activiteiten en vervolgens een 'overall' beeld schetsen van de mate waarin de activiteiten van PA bekend zijn onder de doelgroep.

Bekendheid van de afzonderlijke PA-activiteiten

In de activiteitenpeiling zijn in totaal 18 PA-activiteiten aan de orde gekomen. In tabel 2.9 is per segment aangegeven welk deel van de geraadpleegde ondernemers – voordat zij voor de ondernemerspeiling benaderd werden – bekend was met elk van de activiteiten van het PA. Zoals hiervoor aangegeven, zijn niet alle activiteiten aan alle segmenten voorgelegd. Daar waar de activiteit niet van toepassing is (omdat de betreffende activiteit niet voor hen bedoeld is), is geen percentage ingevuld.

Uit tabel 2.9 komt een diffuus beeld naar voren. De eerste constatering die we doen is dat de meeste activiteiten een redelijk of grote bekendheid genieten. Bij 13 van de 18 PA-activiteiten blijkt meer dan de helft van de geraadpleegde ondernemers hiermee bekend te zijn. Voor een vijftal activiteiten is dit niet het geval. Deze activiteiten zijn bij een minderheid van de ondernemers waarvoor deze bedoeld zijn, bekend. Het gaat hierbij om de Promotie Akkerbouwsector, het Project Kiemkracht, het Project illegale bakkerijen, het

Project Effectief Middelenpakket en de ATEX-handleiding.

Verder blijkt in de tweede plaats dat de verschillen tussen de segmenten soms aanzienlijk zijn. Zo genieten de activiteit Bevorderen gezond en veilig werken en de databanken SpecsPlaza en RiskPlaza een veel grotere bekendheid onder de bakkers dan onder ondernemers in andere deelsegmenten. Het aandeel ondernemers dat bekend is met de Markt- en prijsinformatie, de Informatievoorziening over EU-regelgeving en de Belangenbehartiging voor de sector in Europa is binnen de deelsegmenten kweek & handel en verwerking beduidend groter dan binnen de teelt en de bakkerijsector.

Tabel 2.9 Bekendheid PA-activiteiten onder geraadpleegde ondernemers, per deelsegment

Activiteit	Teelt (N=63)	Kweek & handel (N=42)	Verwerking (N=25)	Bakkers (N=40)
Voorschriften en tuchtrecht	81%	57%	-	-
Verordeningen bakkerij	-	-	-	88%
Praktijkonderzoek	67%	64%	84%	-
Actieplan Aaltjesbeheersing	79%	-	-	-
Project Kiemkracht	24%	33%	-	-
Gezondheidseigenschappen graan	-	43%	80%	55%
Voorlichtingsbureau Brood	-	-	72%	98%
Promotie Akkerbouwsector	13%	-	-	-
Markt- en prijsinformatie	46%	83%	84%	38%
Informatievoorziening over levensmiddelenwetgeving	-	31%	64%	53%
Informatievoorziening over EU-regelgeving	37%	71%	72%	25%
Belangenbehartiging voor sector in Europa	38%	76%	80%	28%
Project illegale bakkerijen	-	-	-	35%
Project Effectief Middelenpakket	33%	43%	12%	-
Bevordering gezond en veilig werken	43%	50%	60%	85%
ATEX-handleiding	-	31%	36%	50%
SpecsPlaza	-	19%	48%	85%
RiskPlaza	-	17%	52%	68%

Overall bekendheid van PA-activiteiten

Naast de bekendheid van de afzonderlijke PA-activiteiten hebben we ook een analyse per ondernemer gemaakt. Deze analyse heeft eruit bestaan om na te gaan hoeveel voorgelegde activiteiten van het schap bekend waren bij elke respondent. Zoals hiervoor aangegeven, heeft dit aantal activiteiten gevarieerd per deelsegment. In tabel 2.10 is de spreiding van de geraadpleegde ondernemers over het aantal bekende PA-activiteiten weergegeven. Daaruit valt op te maken dat het 'zwaartepunt' bij teelt en kweek & handel ongeveer rondom de helft van het aantal PA-activiteiten ligt. Bij de verwerking lijkt de bekendheid van PA-activiteiten iets groter te zijn. In het geval van de bakkers is de spreiding over de antwoordcategorieën in tabel 2.10 het grootst. Verderop blijkt dat de bekendheid van de PA-activiteiten onder bakkers vergelijkbaar is als die van

ondernemers in de verwerking.

Tabel 2.10 Aantal voorgelegde PA-activiteiten dat onder de respondenten bekend is, per deelsegment

Aantal activiteiten bekend	Teelt (N=63)	Kweek & handel (N=42)	Verwerking (N=25)	Bakkers (N=40)	Totaal (N=170)
Geen activiteit	6%	2%	0%	0%	3%
1 activiteit	8%	7%	0%	0%	5%
2 activiteiten	8%	5%	0%	8%	6%
3 activiteiten	10%	10%	4%	0%	6%
4 activiteiten	16%	0%	8%	10%	9%
5 activiteiten	14%	17%	12%	18%	15%
6 activiteiten	16%	7%	12%	8%	11%
7 activiteiten	10%	19%	16%	10%	13%
8 activiteiten	6%	14%	8%	18%	11%
9 activiteiten	5%	5%	24%	8%	8%
10 activiteiten	2%	7%	8%	10%	6%
11 activiteiten	n.v.t.	2%	4%	10%	4%
12 activiteiten	n.v.t.	2%	4%	3%	2%
13 activiteiten	n.v.t.	2%	n.v.t.	n.v.t.	1%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

In hoofdstuk 4 zullen we op basis van de bovenstaande tabel tot een indeling komen van ondernemers die relatief bekend dan wel onbekend zijn met de PA-activiteiten. Dit om vast te stellen in hoeverre er een relatie ligt tussen de bekendheid van de activiteiten en het draagvlak voor continuering van het PA naar de toekomst toe.

Bekendheid naar type ondernemers

In het verlengde van het voorgaande hebben we ook een analyse naar type ondernemer gemaakt. Zo hebben we – per deelsegment – berekend met hoeveel van de voorgelegde PA-activiteiten top heffingbetalers respectievelijk overige ondernemers bekend waren (zie tabel 2.11).

Tabel 2.11 Mate van bekendheid PA-activiteiten per deelsegment, naar type ondernemers

Segment	Type ondernemers	Totaal aantal activiteiten per type	Gemiddeld aantal bekende PA-activiteiten (absoluut)	Gemiddeld aantal bekende PA-activiteiten (relatief)
Teelt	Top	10	6,56	66%
	Rest		4,26	43%
Kweek & handel	Top	13	7,67	59%
	Rest		5,60	43%
Verwerking	Top	12	8,36	70%
	Rest		6,64	55%
Bakkerij	Top	12	8,30	69%
	Rest		6,63	55%

Uit tabel 2.11 blijkt dat voor alle segmenten geldt dat de top heffingbetalers gemiddeld genomen meer activiteiten van het PA kennen dan de overige ondernemers. Bij het deelsegment teelt is het verschil tussen top heffingbetalers en overige ondernemers het grootst. De bekendheid van de PA-activiteiten is het grootst in de segmenten verwerking en bakkers, die voor beide typen ondernemers nagenoeg gelijk scoren.

3. BEOORDELING ACTIVITEITEN

3.1 Inleiding

Een belangrijk onderdeel van de ondernemerspeiling had betrekking op de beoordeling door de geraadpleegde ondernemers van PA-activiteiten die voor hen worden georganiseerd. In het voorgaande hoofdstuk hebben we getoetst hoe bekend de activiteiten zijn. Aan ondernemers die ermee bekend zijn hebben we enkele vragen voorgelegd over deze activiteiten. Zo zijn we nagegaan hoe belangrijk zij elk van de activiteiten voor hun sector vinden en of zij dit ook activiteiten vinden die uit de heffing betaald dienen te worden. Daarnaast is ook gevraagd hoe tevreden zij zijn met de uitvoering van de activiteit door het PA. In dit hoofdstuk presenteren we de uitkomsten op deze vragen. We beginnen eerst met een totaalbeeld voor de gehele onderzoeksgroep (paragraaf 3.2) alvorens nader te differentiëren naar deelsegment (de paragrafen 3.3 tot en met 3.6).

3.2 Beoordeling activiteiten door totale groep ondernemers

Bij de activiteitenpeiling is, zoals hiervoor aangegeven, een maatwerkaanpak gekozen. Dit hield in dat ondernemers in het interview alleen PA-activiteiten voorgelegd kregen die voor hun sector bedoeld waren. In deze paragraaf presenteren we de oordelen over PA-activiteiten die voor meerdere segmenten ondernemers bedoeld zijn. PA-activiteiten die specifiek voor één segment ondernemers worden georganiseerd, zijn hierbij buiten beschouwing gelaten. Deze komen in de volgende paragrafen aan bod waarin de beoordeling van PA-activiteiten per deelsegment centraal staat.

In tabel 3.1 hebben we de 14 PA-activiteiten weergegeven die in de interviews met de ondernemers in meerdere sectoren aan de orde zijn gekomen. In de tabel presenteren we het gemiddelde belang dat aan deze activiteiten wordt toegekend door de respondenten voor zover zij de genoemde activiteiten voorgelegd hebben gekregen en ermee bekend waren voordat het interview werd afgenomen. Ook is weergegeven in hoeverre er draagvlak bestaat voor financiering van de activiteiten vanuit de heffing. Bij de presentatie van de uitkomsten is een nader onderscheid gemaakt tussen de top heffingbetalers en de overige ondernemers.

Een eerste conclusie die naar aanleiding van de uitkomsten in tabel 3.1 kan worden getrokken is dat alle genoemde PA-activiteiten als redelijk belangrijk tot belangrijk worden ervaren door de respondenten. Alle activiteiten 'scoren' wat het **belang** voor de sector betreft hoger dan een 3,5. Een opvallend groot belang wordt toegekend aan het Project Effectief Middelenpakket, op enige afstand gevolgd door de Informatievoorziening over levensmiddelenwetgeving en de Informatievoorziening over Europese regelgeving.

Tabel 3.1 Beoordeling belang van en betaling heffing voor PA-activiteiten, door respondenten uit meerdere segmenten samen en naar type ondernemer

Activiteit	T	K	V	B	N	Overall gemiddelde	Top	Rest
Voorschriften en tuchtrecht					75			
- belang						3,86	3,94	3,84
- uit heffing te betalen						69%	71%	69%
Onderzoek					90			
- belang						3,90	4,00	3,85
- uit heffing te betalen						84%	93%	80%
Project Kiemkracht					29			
- belang						3,70	3,60	3,76
- uit heffing te betalen						69%	56%	75%
Gezondheidseigenschappen van graan					60			
- belang						3,76	4,00	3,61
- uit heffing te betalen						70%	52%	81%
Voorlichtingsbureau Brood					57			
- belang						3,56	3,45	3,62
- uit heffing te betalen						60%	45%	68%
Markt- en prijsinformatie					100			
- belang						3,88	3,66	4,00
- uit heffing te betalen						68%	67%	69%
Informatievoorziening over levensmiddelenwetgeving					50			
- belang						4,06	4,18	4,00
- uit heffing te betalen						68%	53%	76%
Informatievoorziening over EU-regelgeving					81			
- belang						4,05	4,10	4,02
- uit heffing te betalen						70%	77%	66%
Belangenbehartiging in Europa					87			
- belang						3,95	4,19	3,81
- uit heffing te betalen						70%	85%	61%
Project Effectief Middelenpakket					42			
- belang						4,31	4,07	4,44
- uit heffing te betalen						76%	80%	74%
Bevordering gezond en veilig werken					97			
- belang						3,86	4,10	3,76
- uit heffing te betalen						64%	73%	61%
ATEX-handleiding					42			
- belang						3,55	4,00	3,42
- uit heffing te betalen						48%	60%	44%
SpecsPlaza					54			
- belang						3,96	4,35	3,78
- uit heffing te betalen						58%	65%	54%
RiskPlaza					48			
- belang						3,64	4,13	3,38
- uit heffing te betalen						64%	73%	60%

Legenda: 1 = zeer onbelangrijk T = teelt
 2 = onbelangrijk K = kweek en handel
 3 = neutraal V = verwerking
 4 = belangrijk B = bakkerij
 5 = zeer belangrijk

In de laatste twee kolommen van tabel 3.1 is een nader onderscheid gemaakt tussen de top heffingbetalers en de overige ondernemers. Daaruit blijkt dat zich bij de meeste activiteiten geen noemenswaardige verschillen tussen deze twee typen ondernemers voordoen in de waardering van het belang voor de sector. Bij drie activiteiten zien we op

dit punt wel een redelijk groot verschil tussen top heffingbetalers en overige ondernemers, namelijk bij de ATEX-handleiding en de databanken SpecsPlaza en RiskPlaza. Aan deze PA-activiteiten blijken de top heffingbetalers een veel groter belang te hechten dan de overige ondernemers.

Voor nagenoeg alle PA-activiteiten uit tabel 3.1 geldt dat een (ruime) meerderheid van de geraadpleegde ondernemers zich kan vinden in het feit dat de betreffende activiteit **vanuit de heffing** wordt **gefinancierd**. Dit geldt echter niet voor de ATEX-handleiding. Bij deze handleiding zien we dat onder overige ondernemers weinig draagvlak voor financiering uit de heffing bestaat.

Ook bij een aantal andere PA-activiteiten zien we overigens wel de nodige verschillen tussen top heffingbetalers en de overige ondernemers daar waar het gaat om het draagvlak voor financiering uit de heffing. Dat de Belangenbehartiging in Europa uit de heffing wordt betaald, wordt meer door top heffingbetalers 'gedragen' dan door overige ondernemers. Omgekeerd bestaat er bij overige ondernemers meer draagvlak voor financiering uit de heffing voor de PA-activiteiten Gezondheidseigenschappen van graan, het Voorlichtingsbureau Brood, het Project Kiemkracht en de Informatievoorziening over levensmiddelenwetgeving.

De respondenten – die als doelgroep voor de betreffende activiteit kunnen worden gezien – hebben we in de gelegenheid gesteld om de **uitvoering** door het PA te beoordelen. In tabel 3.2 hebben we de uitkomsten hiervan weergegeven.

Tabel 3.2 Mate van tevredenheid over uitvoering PA-activiteiten onder de totale groep geraadpleegde ondernemers

Activiteit	N	(Zeer) tevreden	Neutraal	(Zeer) ontevreden	Weet niet
Voorschriften en tuchtrecht	75	57%	13%	8%	21%
Onderzoek	90	60%	9%	9%	22%
Project Kiemkracht	29	38%	10%	10%	41%
Gezondheidseigenschappen van graan	60	52%	2%	15%	32%
Voorlichtingsbureau Brood	57	40%	7%	28%	25%
Markt- en prijsinformatie	100	58%	12%	14%	16%
Informatievoorziening over levensmiddelenwetgeving	50	68%	2%	8%	22%
Informatievoorziening over EU-regels	81	75%	6%	9%	10%
Belangenbehartiging in Europa	87	41%	10%	22%	26%
Project Effectief Middelenpakket	42	52%	7%	7%	33%
Bevordering gezond en veilig werken	97	59%	7%	9%	25%
ATEX-handleiding	42	50%	7%	17%	26%
SpecsPlaza	54	43%	11%	15%	31%
RiskPlaza	48	46%	4%	13%	38%

Uit tabel 3.2 komt naar voren dat bij veel activiteiten een behoorlijk deel van de respondenten niet in staat is om een waardering te geven. Daar waar respondenten dit wel konden blijkt een meerderheid van hen (zeer) tevreden te zijn over de uitvoering van de betreffende PA-activiteiten. De tevredenheid is het minst groot over de uitvoering van het Voorlichtingsbureau Brood en de Belangenbehartiging in Europa. In beide gevallen is ongeveer een kwart van de respondenten niet tevreden over de uitvoering van deze activiteit. De tevredenheid is daarentegen het grootst bij de Informatievoorziening over Europese regelgeving en Informatievoorziening over levensmiddelenwetgeving. Uit de toelichting van deze respondenten blijkt dat het PA er naar hun mening in slaagt om een goede vertaling van juridische teksten naar de sector te maken en goed uit te leggen wat de consequenties voor hen zijn van (wijzigingen in) wet- en regelgeving.

3.3 Activiteiten voor teelt

Uit hoofdstuk 2 kan al worden afgeleid dat bij de uitvoering van activiteiten door het PA gedifferentieerd wordt naar deelsegment. Vanzelfsprekend hebben we ook in de ondernemerspeiling alleen activiteiten aan ondernemers voorgelegd die voor hun eigen segment worden georganiseerd. Om die reden zullen we in het navolgende de uitkomsten per deelsegment weergeven, te beginnen bij ondernemers in de teelt. Daarbij komen dezelfde aspecten aan de orde als in de vorige paragraaf, dus het gemiddelde belang voor de sector, het draagvlak voor financiering uit de heffing en de mate van tevredenheid over de uitvoering van de betreffende PA-activiteiten. Ook in het onderstaande maken we een nader onderscheid tussen top heffingbetalers en overige ondernemers.

Alvorens op de uitkomsten voor de akkerbouwers in te gaan, merken we nog het volgende op. In de eerste plaats hebben we voor het belang en het draagvlak voor financiering uit de heffing ook de 'overall' scores voor alle PA-deelsegmenten tezamen weergegeven. Hiermee kan inzicht worden verkregen in hoeverre ondernemers uit een bepaald segment in hun oordeel afwijken van de totale groep ondernemers die de betreffende activiteit beoordeeld hebben. Bij activiteiten die specifiek voor één deelsegment uit de werkingssfeer van het PA worden georganiseerd (en dus ook alleen in interviews met ondernemers uit dit segment aan de orde zijn gekomen), is deze vergelijking vanzelfsprekend achterwege gelaten (aangeduid met 'n.v.t.' in de laatste kolom). In de tweede plaats bespreken we hierna alleen die activiteiten die door tien respondenten of meer zijn beoordeeld.

Uit tabel 3.3 blijkt dat de ondernemers in de teelt alle activiteiten (redelijk) belangrijk vinden. De scores voor teelt wijken wat dit betreft niet sterk af van de overall gemiddelden. De grootste verschillen tussen teelt en de overall gemiddelden doen zich voor bij de activiteiten Project Kiemkracht en Bevordering gezond en veilig werken. Het belang van het Project Kiemkracht wordt door de sector iets hoger gewaardeerd dan elders in de PA-achterban. Het tegenovergestelde doet zich voor bij de activiteit Bevordering gezond en veilig werken. Deze activiteit kan elders in de sector op meer waardering rekening dan bij de teelt.

Tabel 3.3 Beoordeling belang van en betaling heffing voor PA-activiteiten, door ondernemers in de teelt

Activiteit	Teelt				Overall totaal alle segmenten
	N	Top	Rest	Totaal	
Voorschriften en tuchtrecht	51				
- belang		4,00	3,93	3,94	3,86
- uit heffing te betalen		75%	70%	71%	69%
Onderzoek	42				
- belang		4,00	3,79	3,83	3,90
- uit heffing te betalen		100%	74%	79%	84%
Actieplan Aaltjesbeheersing	50				
- belang		4,12	3,71	3,78	n.v.t.
- uit heffing te betalen		88%	67%	70%	
Project Kiemkracht	48				
- belang		3,75	4,25	4,08	3,70
- uit heffing te betalen		75%	73%	73%	69%
Promotie Akkerbouwsector	8				
- belang		4,00	3,86	3,87	n.v.t.
- uit heffing te betalen		100%	86%	88%	
Markt- en prijsinformatie	29				
- belang		2,83	3,82	3,61	3,88
- uit heffing te betalen		57%	50%	52%	68%
Informatievoorziening over EU-regels	23				
- belang		4,17	3,71	3,83	4,06
- uit heffing te betalen		67%	47%	52%	68%
Belangenbehartiging in Europa	24				
- belang		4,17	3,82	3,91	3,95
- uit heffing te betalen		100%	50%	63%	70%
Project Effectief Middelenpakket	21				
- belang		4,33	4,07	4,14	4,31
- uit heffing te betalen		83%	73%	76%	76%
Bevordering gezond en veilig werken	27				
- belang		3,80	3,36	3,44	3,86
- uit heffing te betalen		40%	50%	48%	64%

Legenda: 1 = zeer onbelangrijk
2 = onbelangrijk
3 = neutraal
4 = belangrijk
5 = zeer belangrijk

Door de bank genomen waarderen de top heffingbetalers uit de teelt het **belang** van de PA-activiteiten gemiddeld genomen iets hoger dan de overige ondernemers. Twee activiteiten – Markt- en prijsinformatie en het Project Kiemkracht – blijken echter voor overige ondernemers veel belangrijker dan voor top heffingbetalers.

Uit tabel 3.3 blijkt verder dat voor het overgrote deel van de activiteiten een ruime meerderheid van de respondenten van mening is dat deze activiteiten uit de **heffing** betaald dienen te worden. Bij drie PA-activiteiten – namelijk Bevordering gezond en veilig werken, Informatievoorziening over EU-regelgeving en Markt- en prijsinformatie – staat ongeveer de helft van de telers achter het feit dat de heffingsgelden worden gebruikt voor de financiering van deze activiteiten. Bij eveneens drie activiteiten zien we op dit punt een duidelijk verschil tussen top heffingbetalers en overige ondernemers. Voor de activiteiten Onderzoek, Informatievoorziening over EU-regelgeving en Belangenbehartiging in Europa geldt dat het draagvlak voor financiering uit de heffing onder top heffingbetalers

duidelijk groter is dan onder de overige ondernemers.

We hebben de respondenten uit het segment teelt om een oordeel gevraagd van de **uitvoering** van de activiteiten door het PA (zie tabel 3.4). Hierbij kan het gaan om uitvoering van activiteiten door het PA zelf of door anderen maar dan in opdracht van het PA. Beschouwen we alleen de activiteiten die door meer dan tien respondenten zijn beoordeeld, dan vallen twee zaken op. In de eerste plaats geldt dat een belangrijk deel van de respondenten zich geen oordeel kan vormen over de uitvoering van de genoemde activiteiten. Respondenten die wel een oordeel hebben blijken – in de tweede plaats – overwegend positief te zijn over de uitvoering van de PA-activiteiten voor de teelt. Het meest positief blijken de respondenten uit de teelt over de Informatievoorziening over EU-regels zoals die vanuit het PA wordt verstrekt.

Tabel 3.4 Mate van tevredenheid over uitvoering PA-activiteiten bij geraadpleegde ondernemers in de teelt

Activiteit	N	(Zeer) tevreden	Neutraal	(Zeer) ontevreden	Weet niet
Voorschriften en tuchtrect	51	55%	14%	10%	22%
Onderzoek	42	50%	12%	5%	33%
Actieplan Aaltjesbeheersing	50	50%	8%	8%	34%
Project Kiemkracht	48	33%	13%	0%	53%
Promotie Akkerbouwsector	8	25%	0%	38%	38%
Markt- en prijsinformatie	29	45%	10%	17%	28%
Informatievoorziening over EU-regels	23	61%	13%	13%	13%
Belangenbehartiging in Europa	24	29%	17%	13%	42%
Project Effectief Middelenpakket	21	52%	10%	10%	29%
Bevordering gezond en veilig werken	28	41%	15%	15%	30%

3.4 Activiteiten voor kweek & handel

Op een vergelijkbare wijze als hiervoor bij de teelt hebben we ook ondernemers in de kweek & handel van akkerbouwgewassen een aantal activiteiten ter beoordeling voorgelegd. De ondernemers binnen dit segment hebben we ondervraagd over in totaal 13 PA-activiteiten (zie tabel 3.5). Bij de presentatie van de uitkomsten voor deze respondentgroep hebben we wederom onderscheid gemaakt tussen top heffingbetalers en overige ondernemers. Ook hebben we de kolom met het overall gemiddelde voor alle segmenten toegevoegd.

Net als hiervoor bij ondernemers in de teelt blijken ook de ondernemers in de kweek & handel de verschillende PA-activiteiten (redelijk) **belangrijk** te vinden. Het meest belangrijk – in de optiek van de ondervraagde ondernemers – voor de kweek & handel is het Project Effectief Middelenpakket. Opvallend hierbij is dat vooral overige ondernemers hier zeer veel belang aan hechten. Op de tweede plaats volgt het onderzoek dat in opdracht van het PA wordt verricht. Relatief minder belang wordt gehecht aan de ATEX-handleiding. Met name de overige ondernemers binnen de kweek & handel blijken hieraan weinig belang te hechten. De relatief lage ‘score’ voor het Project Kiemkracht –

ook in verhouding tot het gemiddelde voor alle sectoren – geldt voor beide typen ondernemingen, dus zowel de top heffingbetalers en de overige ondernemers.

Niet alleen bij de ATEX-handleiding en het Project Effectief Middelenpakket troffen we grote verschillen aan tussen de typen ondernemingen, maar ook bij de PA-activiteit Informatievoorziening over de levensmiddelenwetgeving. Deze activiteit blijkt vooral door top heffingbetalers als belangrijker te worden geacht.

Tabel 3.5 Beoordeling belang van en betaling heffing voor PA-activiteiten, door ondernemers in de kweek & handel

Activiteit	Kweek & handel				Overall totaal alle segmenten
	N	Top	Rest	Totaal	
Voorschriften en tuchtrecht	24				
- belang		3,89	3,60	3,71	3,86
- uit heffing te betalen		67%	67%	67%	69%
Onderzoek	27				
- belang		4,00	4,25	4,15	3,90
- uit heffing te betalen		91%	81%	85%	84%
Project Kiemkracht	14				
- belang		3,50	3,33	3,40	3,70
- uit heffing te betalen		40%	78%	64%	69%
Gezondheidseigenschappen van graan	18				
- belang		3,67	3,44	3,50	3,76
- uit heffing te betalen		50%	83%	72%	70%
Marktinformatie	35				
- belang		3,92	4,13	4,06	3,88
- uit heffing te betalen		67%	78%	74%	68%
Informatievoorziening over levensmiddelen-wetgeving	13				
- belang		4,33	3,70	3,85	4,06
- uit heffing te betalen		33%	60%	54%	68%
Informatievoorziening over EU-regelgeving	30				
- belang		4,00	4,11	4,07	4,05
- uit heffing te betalen		75%	78%	77%	70%
Belangenbehartiging in Europa	32				
- belang		4,17	3,75	3,91	3,95
- uit heffing te betalen		83%	65%	72%	70%
Project Effectief Middelenpakket	18				
- belang		3,86	4,91	4,50	4,31
- uit heffing te betalen		71%	73%	72%	76%
Bevordering gezond en veilig werken	21				
- belang		4,00	3,92	3,95	3,86
- uit heffing te betalen		75%	69%	71%	64%
ATEX-handleiding	13				
- belang		4,00	3,11	3,33	3,55
- uit heffing te betalen		50%	33%	39%	48%
SpecsPlaza	8				
- belang		4,50	4,00	4,12	3,96
- uit heffing te betalen		50%	50%	50%	58%
RiskPlaza	7				
- belang		5,00	2,83	3,14	3,64
- uit heffing te betalen		100%	50%	57%	64%

Legenda: 1 = zeer onbelangrijk
2 = onbelangrijk
3 = neutraal
4 = belangrijk
5 = zeer belangrijk

Evenals bij de teelt hebben we ook bij de kweek & handel getoetst hoe tevreden de geraadpleegde ondernemers zijn over de **uitvoering** van de PA-activiteiten. Uit tabel 3.6 blijkt dat de respondenten in dit segment doorgaans meer tevreden zijn met de uitvoering dan de respondenten in de teelt (zie tabel 3.4 hiervoor). Zeer veel waardering blijkt te bestaan voor de uitvoering van de activiteiten Informatievoorziening over EU-regels en Onderzoek. Voor twee andere activiteiten – het Project Kiemkracht en de ATEX-

handleiding – bestaat bij een deel van de respondenten ontevredenheid over de uitvoering. Deze respondenten vinden het Project Kiemkracht te academisch (en dus te weinig op de praktijk gericht). In het geval van de ATEX-handleiding komt de ontevredenheid bij deze respondenten voort uit het feit dat zij dit geen relevante activiteit vinden, omdat zij naar eigen zeggen niet te maken hebben met explosiegevaar. In beide gevallen gaat het overigens maar om drie respondenten die kritiek op de uitvoering van deze activiteiten hebben gegeven.

Tabel 3.6 Mate van tevredenheid over uitvoering PA-activiteiten bij geraadpleegde ondernemers in de kweek & handel

Activiteit	N	(Zeer) tevreden	Neutraal	(Zeer) ontevreden	Weet niet
Voorschriften en tuchtrecht	24	63%	13%	4%	21%
Onderzoek	27	70%	11%	7%	11%
Project Kiemkracht	14	43%	7%	21%	29%
Gezondheidseigenschappen van graan	18	56%	0%	11%	33%
Markt- en prijsinformatie	35	63%	11%	9%	17%
Informatievoorziening over levensmiddelenwetgeving	13	62%	0%	15%	23%
Informatievoorziening over EU-regels	30	87%	3%	0%	10%
Belangenbehartiging in Europa	32	50%	6%	13%	31%
Project Effectief Middelenpakket	18	44%	6%	6%	44%
Bevordering gezond en veilig werken	21	52%	14%	0%	33%
ATEX-handleiding	13	46%	8%	23%	23%
SpecsPlaza	8	38%	25%	13%	25%
RiskPlaza	7	43%	0%	29%	29%

3.5 Activiteiten voor verwerking

In deze paragraaf bespreken we de beoordeling van de PA-activiteiten vanuit het perspectief van de ondernemers die behoren tot de verwerking van akkerbouwgewassen. We hebben de ondernemers uit dit segment in totaal 12 activiteiten voorgelegd⁵. In tabel 3.7 hebben we weergegeven welk belang deze respondenten aan de PA-activiteiten voor hun sector hechten en welk deel van de ondernemers het terecht vindt dat deze activiteiten uit de heffing betaald worden.

Uit de tabel blijkt dat de ondernemers in dit segment doorgaans veel **belang** hechten aan de PA-activiteiten die voor hen worden georganiseerd. Voor de volgende activiteiten⁶ is het gemiddelde belang zelfs hoger dan een 4,3 (op een vijfpuntsschaal), namelijk:

- RiskPlaza.

⁵ De activiteit Project Effectief Middelenpakket hebben we weliswaar aan de ondernemers uit de verwerking voorgelegd, maar in tabel 3.7 buiten beschouwing gelaten. Deze activiteit bleek bij slechts drie respondenten uit de verwerking bekend te zijn.

⁶ De ATEX-handleiding laten we buiten beschouwing omdat het aantal respondenten uit de verwerking dat hiermee bekend was onder de 'ondergrens' van 10 kwam.

- Informatievoorziening over EU-regels.
- Informatievoorziening over levensmiddelenwetgeving.
- Belangenbehartiging in Europa.

Voor zeven van de elf activiteiten geldt ook dat het gemiddelde belang dat de ondernemers uit de verwerking toekennen (duidelijk) hoger is dan de totale populatie ondernemers dat over de betreffende activiteiten is ondervraagd. Dit verschil is het grootst bij RiskPlaza. Deze PA-activiteit stelt ondernemers uit de verwerking in staat om in de richting van zijn afnemers aan te tonen dat de voedselveiligheidsrisico's van het geleverde product zijn geborgd.

Op één punt wijkt de verwerking juist in negatieve zin af van de totaalscore, namelijk het Voorlichtingsbureau Brood. Deze score wordt beïnvloed door het feit dat een deel van de verwerkende sector niets met de verwerking van graan te maken heeft (en waarvoor het Voorlichtingsbureau Brood dus geen meerwaarde zal hebben). Zouden we ons uitsluitend tot de ondernemers beperken die iets met levering van grondstoffen aan de bakkerijsector te maken hebben, dan zou de score voor deze activiteit hoger zijn.

Tabel 3.7 Beoordeling belang van en betaling heffing voor PA-activiteiten, door ondernemers in de verwerking

Activiteit	Verwerking				Overall totaal alle segmenten
	N	Top	Rest	Totaal	
Onderzoek	21				
- belang		4,00	3,82	3,90	3,90
- uit heffing te betalen		89%	92%	91%	84%
Gezondheidseigenschappen van graan	20				
- belang		4,00	3,40	3,68	3,76
- uit heffing te betalen		60%	80%	70%	70%
Voorlichtingsbureau Brood	18				
- belang		3,30	3,50	3,39	3,56
- uit heffing te betalen		40%	88%	61%	60%
Marktinformatie	21				
- belang		3,60	4,55	4,10	3,88
- uit heffing te betalen		70%	91%	81%	68%
Informatievoorziening over levensmiddelenwetgeving	16				
- belang		4,43	4,33	4,37	4,06
- uit heffing te betalen		57%	100%	81%	68%
Informatievoorziening over EU-regels	18				
- belang		4,10	4,75	4,39	4,05
- uit heffing te betalen		90%	88%	89%	70%
Belangenbehartiging in Europa	20				
- belang		4,30	4,37	4,33	3,95
- uit heffing te betalen		82%	67%	75%	70%
Bevordering gezond en veilig werken	15				
- belang		4,30	4,60	4,30	3,86
- uit heffing te betalen		90%	80%	87%	64%
ATEX-handleiding	9				
- belang		4,00	4,50	4,37	3,55
- uit heffing te betalen		100%	71%	78%	48%
SpecsPlaza	12				
- belang		4,17	3,67	3,92	3,96
- uit heffing te betalen		83%	67%	75%	58%
RiskPlaza	13				
- belang		4,17	4,67	4,42	3,64
- uit heffing te betalen		83%	86%	85%	64%

Legenda: 1 = zeer onbelangrijk
 2 = onbelangrijk
 3 = neutraal
 4 = belangrijk
 5 = zeer belangrijk

Uit tabel 3.7 blijkt verder dat een groot draagvlak onder de ondernemers uit de verwerking bestaat om de genoemde PA-activiteiten te financieren uit de heffing. Bij twee activiteiten zien we wel grote verschillen in dit draagvlak tussen top heffingbetalers en overige ondernemers. Voor zowel het Voorlichtingsbureau Brood als de Informatievoorziening over levensmiddelenwetgeving geldt dat op dit punt onder overige ondernemers een veel groter draagvlak bestaat dan onder de top heffingbetalers.

De mate waarin de verwerkers van akkerbouwgewassen tevreden zijn over de uitvoering van de PA-activiteiten die voor hun segment worden georganiseerd, is in tabel 3.8 weergegeven. Net als hiervoor bij de teelt en de kweek & handel blijkt ook hier dat niet elke respondent in staat is om de uitvoering te beoordelen, hoewel de aandelen van de

antwoordcategorie 'weet niet' over het algemeen wel lager zijn dan bij de andere deelsegmenten. Voor twee activiteiten Gezondheidseigenschappen van graan en het Voorlichtingsbureau Brood blijken de aandelen wel groot. Dit heeft te maken met het feit dat we onder de verwerkers niet alleen de verwerkers van granen terugvinden, maar bijvoorbeeld ook de verwerkers van aardappelproducten. Deze twee activiteiten zijn voor de verwerkers van aardappelproducten niet van belang.

Tabel 3.8 Mate van tevredenheid over uitvoering PA-activiteiten bij geraadpleegde ondernemers in de verwerking

Activiteit	N	(Zeer) tevreden	Neutraal	(Zeer) ontevreden	Weet niet
Onderzoek	21	67%	0%	19%	14%
Gezondheidseigenschappen van graan	20	40%	5%	10%	45%
Voorlichtingsbureau Brood	18	28%	17%	6%	50%
Markt- en prijsinformatie	21	71%	5%	14%	10%
Informatievoorziening over levensmiddelenwetgeving	16	63%	0%	6%	31%
Informatievoorziening over EU-regels	18	72%	0%	17%	11%
Belangenbehartiging in Europa	20	45%	5%	30%	20%
Bevordering gezond en veilig werken	15	73%	0%	7%	20%
ATEX-handleiding	9	67%	0%	0%	33%
SpecsPlaza	12	58%	17%	17%	8%
RiskPlaza	13	77%	8%	8%	8%

Wanneer we de categorie 'weet niet' buiten beschouwing laten dan blijken de respondenten over het algemeen tevreden te zijn met de uitvoering van de PA-activiteiten. Enige dissonant is de activiteit Belangenbehartiging in Europa. Uit de toelichting van de antwoorden blijkt dat een deel van de respondenten de activiteiten in het Brusselse niet transparant genoeg vindt en dus ook geen inzicht heeft wat het PA voor hen weet te bereiken in Brussel.

3.6 Activiteiten voor bakkerij

In deze afsluitende paragraaf presenteren we de uitkomsten voor de bakkerijsector. Zoals in hoofdstuk 1 aangegeven, maken we hierbij onderscheid tussen de industriële bakkers (de top heffingbetalers) en ambachtelijke bakkers (de overige ondernemers). Bij dit deelsegment hebben we in totaal 12 activiteiten getoetst. Twee activiteiten zijn uitsluitend voorgelegd aan ondernemers uit dit deelsegment, namelijk de Verordeningen bakkerij en het Project illegale bakkerijen. In tabel 3.9 staat voor deze beide activiteiten dan ook geen vergelijking met een overall gemiddelde voor alle respondenten.

Bezien we het belang dat wordt toegekend aan de PA-activiteiten, dan loopt de bakkerijsector vrijwel in de pas met het gemiddelde voor alle segmenten samen. Dit betekent dat de geraadpleegde bakkersondernemers doorgaans een (redelijk) belang hechten aan de diverse PA-activiteiten. Het Project illegale bakkerij blijkt wat het belang

betreft het hoogst te 'scoren' onder de geraadpleegde bakkersondernemers. Net als hiervoor bij de verwerking wordt aan de ATEX-handleiding relatief minder belang gehecht. De enige activiteit die door bakkers duidelijk minder belangrijk wordt gevonden dan ondernemers uit de andere segmenten, is de Belangenbehartiging in Europa. Uit de toelichting van de respondenten (van met name de ambachtelijke bakkerijen) blijkt dat Brussel als 'ver-van-mijn-bed' wordt ervaren. Men heeft dan ook geen goed zicht op relevante ontwikkelingen bij de EU en welke betekenis in dit opzicht het PA voor hen heeft.

Tabel 3.9 Beoordeling belang van en betaling heffing voor PA-activiteiten, door ondernemers in de bakkerij

Activiteit	Bakkerij				Overall totaal alle segmenten
	N	Top	Rest	Totaal	
Verordeningen bakkerij	35				
- belang		3,86	3,82	3,83	n.v.t.
- uit heffing te betalen		43%	50%	49%	
Gezondheidseigenschappen van graan	22				
- belang		4,29	3,93	4,05	3,76
- uit heffing te betalen		43%	80%	68%	70%
Voorlichtingsbureau Brood	39				
- belang		3,60	3,66	3,64	3,56
- uit heffing te betalen		50%	62%	59%	60%
Marktinformatie	15				
- belang		4,00	3,37	3,67	3,88
- uit heffing te betalen		71%	63%	67%	68%
Informatievoorziening over levensmiddelenwetgeving	21				
- belang		3,86	4,00	3,95	4,06
- uit heffing te betalen		57%	71%	67%	68%
Informatievoorziening over EU-regelgeving	10				
- belang		4,33	3,71	3,90	4,05
- uit heffing te betalen		67%	57%	60%	70%
Belangenbehartiging in Europa	11				
- belang		4,00	3,29	3,55	3,95
- uit heffing te betalen		75%	71%	73%	70%
Project illegale bakkerijen	14				
- belang		4,33	4,00	4,14	n.v.t.
- uit heffing te betalen		100%	75%	86%	
Bevordering gezond en veilig werken	34				
- belang		4,14	3,85	3,91	3,86
- uit heffing te betalen		63%	62%	62%	64%
ATEX-handleiding	20				
- belang		4,00	3,19	3,35	3,55
- uit heffing te betalen		50%	38%	40%	48%
SpecsPaza	34				
- belang		4,44	3,75	3,94	3,96
- uit heffing te betalen		50%	50%	50%	58%
RiskPlaza	28				
- belang		4,00	3,12	3,42	3,64
- uit heffing te betalen		60%	44%	50%	64%

Legenda: 1 = zeer onbelangrijk
2 = onbelangrijk
3 = neutraal
4 = belangrijk
5 = zeer belangrijk

Uit tabel 3.9 blijkt wel dat zich bij het ervaren belang de nodige verschillen voordoen tussen de top heffingbetalers (industriële bakkerijen) en overige ondernemers (ambachtelijke bakkerijen). De eerste categorie respondenten hecht over het algemeen meer waarde aan de PA-activiteiten dan de tweede categorie ondernemers. Dit verschil doet zich vooral voor bij de volgende activiteiten:

- Marktinformatie.
- Informatievoorziening over EU-regelgeving.
- Belangenbehartiging in Europa.
- ATEX-handleiding.
- SpecsPlaza.
- RiskPlaza.

Uit tabel 3.9 blijkt verder dat het **draagvlak** bij het segment bakkers om de activiteiten **uit de heffing te betalen** dichtbij de overall gemiddelden ligt. Over het algemeen is tussen de helft en tweederde van de geraadpleegde ondernemers van mening dat het gerechtvaardigd is om de PA-activiteit vanuit een collectieve heffing te financieren. Voor twee PA-activiteiten is dit draagvlak veel hoger, namelijk voor het Project illegale bakkers en voor de Belangenbehartiging in Europa. Voor drie activiteiten geldt dat precies de helft van de ondernemers het gerechtvaardigd vinden dat de heffing gebruikt wordt om de betreffende activiteiten te financieren, namelijk voor de Verordeningen voor de bakkerij, SpecsPlaza en RiskPlaza⁷.

Vergelijken we op dit punt de percentages voor de top heffingbetalers en de overige ondernemers dan doen zich in dit belang doorgaans geen hele grote verschillen voor. Bij één activiteit is dit verschil in draagvlak voor betaling uit de heffing wel groot, namelijk bij de activiteit Gezondheidseigenschappen van graan. Het draagvlak om deze activiteit uit de heffing te betalen is bij de ambachtelijke bakkers namelijk bijna twee keer zo groot als bij de industriële bakkers.

Ten slotte zijn we ook bij de bakkers nagegaan of zij tevreden zijn over de **uitvoering** van de PA-activiteiten. De uitkomsten hiervan zijn weergegeven in tabel 3.10. Uit deze tabel blijkt dat – in tegenstelling tot hiervoor bij de andere segmenten – bij de meeste activiteiten nauwelijks respondenten zijn die hierover geen oordeel konden geven. Alleen voor de activiteiten SpecsPlaza en RiskPlaza bleek een aanzienlijk deel van de respondenten de uitvoering ervan niet te kunnen beoordelen. Uit de beoordeling van de andere PA-activiteiten komt een wisselend beeld naar voren. Over een drietal activiteiten bleek een grote meerderheid van de geraadpleegde ondernemers uit de bakkerijsector (zeer) tevreden, namelijk:

- Informatievoorziening over levensmiddelenwetgeving.
- Informatievoorziening over EU-regelgeving.
- Bevordering van gezond en veilig werken.

⁷ Dit wil overigens niet zeggen dat de andere helft hier een tegenstander van is. Het aandeel respondenten dat van mening is dat de activiteiten niet uit de heffing betaald dient te worden, is 31% voor Verordeningen bakkerijsector, 27% voor SpecsPlaza en 18% voor RiskPlaza. De resterende respondenten konden dit niet beoordelen.

Daar staat tegenover dat bij een drietal activiteiten van het PA een aanzienlijk deel van de respondenten kritisch oordeelt over de uitvoering. Zo is meer dan de helft van de respondenten uit de bakkerijsector ontevreden over de Belangenbehartiging van het PA in Brussel. Een gebrek aan inzicht in wat hier precies door het PA wordt gedaan en wat dit voor individuele ondernemers 'oplevert', is hier debet aan. Ruim eenderde van de respondenten was (zeer) ontevreden over het Voorlichtingsbureau Brood en het Project illegale bakkerijen.

Tabel 3.10 Mate van tevredenheid over uitvoering PA-activiteiten bij geraadpleegde ondernemers in de bakkerij

Activiteit	N	(Zeer) tevreden	Neutraal	(Zeer) ontevreden	Weet niet
Verordeningen bakkerij	35	43%	11%	31%	14%
Gezondheidseigenschappen van graan	22	59%	0%	23%	18%
Voorlichtingsbureau Brood	39	46%	3%	39%	13%
Markt- en prijsinformatie	15	53%	27%	20%	0%
Informatievoorziening over levensmiddelenwetgeving	21	76%	5%	5%	14%
Informatievoorziening over EU-regelgeving	10	80%	10%	10%	0%
Belangenbehartiging in Europa	11	36%	9%	55%	0%
Project illegale bakkerijen	14	29%	14%	36%	21%
Bevordering gezond en veilig werken	34	71%	0%	12%	18%
ATEX-handleiding	20	45%	10%	20%	25%
SpecsPlaza	34	32%	12%	15%	41%
RiskPlaza	28	32%	4%	11%	54%

4. BEOORDELING HEFFING, FUNCTIONEREN EN DRAAGVLAK PRODUCTSCHAP AKKERBOUW

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zoomen we enerzijds in op de beoordeling van de heffingen en het functioneren van het PA. Deze aspecten staan centraal in paragraaf 4.2. Anderzijds schenken we in dit hoofdstuk aandacht aan het draagvlak onder de geraadpleegde ondernemers voor continuering van het PA. De resultaten op dit punt komen in paragraaf 4.3 aan bod. In die paragraaf zullen we ook nagaan in hoeverre ondernemers er voorstander van zijn om al dan niet veranderingen door te voeren in het takenpakket van het PA.

4.2 Heffingen en functioneren PA

In deze paragraaf gaan we achtereenvolgens in op de mate waarin de respondenten inzicht hebben in de besteding van de PA-heffingen, hun oordeel over de verhouding tussen de heffing en de inspanningen van het PA en op hun beoordeling van het functioneren van het PA.

Inzicht in besteding PA-heffingen

In de peiling is aan de ondernemers de vraag voorgelegd of zij voldoende inzicht hebben in de besteding van de heffingsgelden door het PA. De uitkomsten op deze vraag zijn weergegeven in tabel 4.1. Uit de tabel blijkt dat bijna een derde van de respondenten naar eigen zeggen voldoende inzicht heeft in de besteding van de PA-heffingen. Bij de overige tweederde van de respondenten is dit niet het geval. Bij de top heffingbetalers binnen de kweek & handel en de bakkerijsector is het aandeel respondenten dat voldoende zicht heeft op de besteding van de PA-heffingen groter dan gemiddeld. In beide gevallen is dit echter wel gebaseerd op een beperkt aantal waarnemingen.

Tabel 4.1 Inzicht in bestedingen PA-heffingen en gemiddeld belang om hier meer inzicht in te verkrijgen, naar deelsegment, type ondernemers en totaal

Segment	Type ondernemers	Inzicht in heffingen		Belang van meer inzicht in bestedingen*
		Ja	Nee	
Teelt	Top (N = 9)	22%	78%	2,11
	Rest (N = 53)	26%	74%	2,88
Kweek & handel	Top (N = 12)	58%	42%	2,70
	Rest (N = 26)	38%	62%	2,54
Verwerking	Top (N = 11)	27%	73%	2,73
	Rest (N = 14)	29%	71%	3,00
Bakkerij	Top (N = 10)	50%	50%	2,56
	Rest (N = 28)	21%	79%	2,67
Totaal	(N = 163)	31%	69%	2,71

* Legenda: 1 = zeer onbelangrijk
 2 = onbelangrijk
 3 = neutraal
 4 = belangrijk
 5 = zeer belangrijk

In het verlengde van de voorgaande vraag hebben we de ondernemers ook gevraagd hoe belangrijk zij het vinden om **meer zicht** te krijgen op de **besteding** van de **PA-heffingen**. In de laatste kolom van tabel 4.1 zijn op dit punt de gemiddelde 'scores' op vijfpuntsschaal weergegeven. Daaruit blijkt dat er bij de ondernemers niet echt sprake is van een behoefte om meer inzicht in de bestedingen van de PA-heffingen te krijgen.

Verhouding heffing versus PA-inspanningen

Ook hebben we de ondernemers in de gelegenheid gesteld om de verhouding tussen de hoogte van de heffingen en de door het PA geleverde inspanningen te beoordelen. Hiermee wordt inzicht verkregen in hoeverre de ondernemers van mening zijn dat zij voldoende terugkrijgen voor de heffingsgelden die zij aan het PA afdragen. Uit tabel 4.2 volgt allereerst dat ongeveer een kwart van de respondenten zich hierover geen oordeel kon vormen. Dit blijken vooral overige ondernemers te zijn, die op wat grotere 'afstand' van het PA staan. De top heffingbetalers konden de balans tussen heffingen en inspanningen doorgaans wel beoordelen.

Van de respondenten die wel een oordeel konden geven, was bijna de helft positief over de verhouding tussen de heffing en de geleverde inspanningen van het PA. Een derde deel is niet tevreden over deze verhouding. De overige respondenten nemen een neutrale positie in. Wat verder opvalt is dat zich de nodige verschillen voordoen naar deelsegment. Zo blijken de ondernemers uit de kweek & handel het meest positief te zijn, terwijl de ondernemers in de verwerking in twee min of meer gelijke 'kampen' zijn verdeeld. Bij de bakkerijsector valt op dat de top heffingbetalers duidelijk negatiever oordelen dan de overige ondernemers.

Tabel 4.2 Beoordeling verhouding heffingen en inspanningen PA, naar deelsegment, type ondernemers en totaal

Segment	Type ondernemers	(Zeer) goed	Neutraal	(Zeer) slecht	Weet niet
Teelt	Top (N = 9)	22%	44%	11%	22%
	Rest (N = 54)	33%	9%	20%	37%
Kweek & handel	Top (N = 12)	75%	8%	0%	17%
	Rest (N = 30)	43%	13%	20%	23%
Verwerking	Top (N = 11)	45%	27%	27%	0%
	Rest (N = 14)	36%	7%	43%	14%
Bakkerij	Top (N = 10)	10%	20%	70%	0%
	Rest (N = 30)	30%	17%	27%	27%
Totaal	(N = 170)	36%	15%	25%	24%

Functioneren PA

Ten slotte zijn we bij de ondernemers nagegaan hoe zij meer in het algemeen het functioneren van het PA als organisatie beoordelen. Uit tabel 4.3 blijkt dat bijna de helft van de overige ondernemers in de teelt deze vraag niet kon beantwoorden. Laten we wederom de respondenten die 'weet niet' hebben geantwoord buiten beschouwing, dan blijkt een grote meerderheid van de ondernemers positief te oordelen over het functioneren van het PA. Met name de ondernemers in de teelt, kweek & handel en – voor zover het overige ondernemers betreft – de verwerking blijken op dit punt positief te oordelen. De ondernemers uit de bakkerijsector zijn daarentegen het meest kritisch in hun oordeel over het functioneren van het PA.

Tabel 4.3 Beoordeling functioneren van het PA, naar deelsegment, type ondernemers en totaal

Segment	Type ondernemers	(Zeer) goed	Neutraal	(Zeer) slecht	Weet niet
Teelt	Top (N = 9)	67%	22%	0%	11%
	Rest (N = 54)	35%	11%	6%	48%
Kweek & handel	Top (N = 12)	83%	8%	0%	8%
	Rest (N = 30)	63%	27%	7%	3%
Verwerking	Top (N = 11)	45%	45%	0%	9%
	Rest (N = 14)	86%	14%	0%	0%
Bakkerij	Top (N = 10)	30%	50%	20%	0%
	Rest (N = 30)	47%	23%	13%	17%
Totaal	(N = 170)	52%	21%	6%	21%

4.3 Draagvlak voor PA

We hebben de ondernemers de vraag voorgelegd of zij **al dan niet voorstander** zijn van **continuering** van het **PA**. Daarbij hebben we qua vraagstelling naadloos aangesloten bij het draaiboek dat opgesteld is voor de uitvoering van de draagvlaktoetsen van product- en bedrijfschappen. In hoofdstuk 1 hebben we deze draagvlaktoetsen al besproken. Daarin is ook aan de orde gekomen dat deze toetsen vooralsnog uitgesteld zijn. Voor de uitvoering van de draagvlaktoetsen heeft echter al wel de nodige voorbereiding plaatsgevonden. Zo is er – om een uniforme uitvoering te bevorderen – een zogenoemd

draaiboek vervaardigd. Daarin is ook een tweetal vragen opgenomen om het draagvlak voor een product- of bedrijfsschap te toetsen. Deze vragen hebben we ook precies zo gesteld aan de ondernemers die we voor de ondernemerspeiling van het PA geconsulteerd hebben.

Het bovenstaande hield in dat als eerste vraag gesteld is:

- *‘Vindt u het, alles overwegend, goed of niet goed dat het Productschap Akkerbouw blijft bestaan?’*

Aan ondernemers die als antwoord hebben gegeven 'maakt mij niet uit' is vervolgens – zoals het draaiboek ook voorschrijft – de volgende vraag gesteld:

- *‘U heeft als antwoord ‘maakt me niet uit’ gegeven over het voortbestaan van het Productschap Akkerbouw. Als u nu echt moet kiezen, vindt u het dan goed of niet goed dat het productschap blijft bestaan?’*

Respondenten aan wie de tweede vraag voorgelegd is en die deze vraag vervolgens met *‘weet niet/geen antwoord’* hebben beantwoord, zijn – conform de voorschriften van het hierboven genoemde draaiboek – niet meegenomen in de berekening van het aandeel ondernemers dat voorstander is van continuering van het PA. In totaal is aan 19 respondenten de hierboven genoemde tweede vraag voorgelegd. Veertien van hen hebben – ook na twee keer vragen – aangegeven dat zij zich geen mening konden vormen over de vraag of zij al dan niet voorstander zijn van continuering van het PA. Deze veertien respondenten zijn bij de onderstaande berekening buiten beschouwing gelaten waarmee het totaal uitkomt op 156 ondernemers waarbij we de draagvlaktoets hebben kunnen afnemen.

Draagvlak algemeen

In tabel 4.4 presenteren we de uitkomsten op de bovengenoemde vragen over het draagvlak. Uit de tabel blijkt dat er onder de geraadpleegde ondernemers sprake is van een groot draagvlak voor continuering van het PA. Dit geldt voor alle deelsegmenten en typen ondernemers die zijn onderscheiden. De ondernemers uit het segment Verwerking waren zelfs unaniem voorstander van voortzetting van het PA.

Tabel 4.4 Oordeel geraadpleegde ondernemers over continuering van PA, naar deelsegment, type ondernemers en totaal

Segment	Type ondernemers	Ja, goed dat PA blijft voortbestaan	Nee, niet goed dat PA blijft voortbestaan
Teelt	Top (N=9)	89%	11%
	Rest (N=47)	77%	23%
Kweek & handel	Top (N=12)	92%	8%
	Rest (N=28)	93%	7%
Verwerking	Top (N=11)	100%	0%
	Rest (N=14)	100%	0%
Bakkers	Top (N=9)	78%	22%
	Rest (N=26)	85%	15%
Totaal	(N=156)	86%	14%

Draagvlak naar bekendheid PA-activiteiten

Voor de volledigheid zijn we nagegaan in hoeverre **bekendheid** met de **activiteiten** van het PA **samenhangt** met het draagvlak voor dit schap. Daarbij hebben we elk van de vier deelsegmenten, die we in tabel 4.4 onderscheiden hebben, in twee ongeveer gelijke groepen ingedeeld, namelijk:

- de ene groep bestaat uit ondernemers die relatief veel van de voorgelegde activiteiten bleken te kennen (hierna met **'relatief bekend'** aangeduid);
- de andere groep bestaat uit ondernemers die relatief wat minder van de voorgelegde activiteiten bleken te kennen (hierna met **'relatief onbekend'** aangeduid).

Hieronder geven we voor elk van de onderscheiden deelsegmenten weer waar we de grens gelegd hebben tussen 'relatief bekend' en 'relatief onbekend':

- teelt (grens tussen 4 en 5 activiteiten): relatief bekend 30 ondernemers, relatief onbekend 26 ondernemers;
- kweek & handel (grens tussen 6 en 7 activiteiten): relatief bekend 22 ondernemers, relatief onbekend 18 ondernemers;
- verwerking (grens tussen 7 en 8 activiteiten): relatief bekend 12 ondernemers, relatief onbekend 13 ondernemers;
- bakkers (grens tussen 7 en 8 activiteiten): relatief bekend 17 ondernemers, relatief onbekend 18 ondernemers.

Op een vergelijkbare wijze als hiervoor bij tabel 4.4 hebben we voor de groepen 'relatief bekend' en 'relatief onbekend' het draagvlak voor continuering van het PA berekend (zie tabel 4.5). Daaruit blijkt dat het draagvlak onder respondenten die relatief bekend zijn met PA-activiteiten een fractie hoger ligt dan zij die er relatief onbekend mee zijn. Vooral bij de ondernemers in de teelt – en in mindere mate ook de kweek en handel – duiden de resultaten er op dat het draagvlak voor het schap samenhangt met de bekendheid met de activiteiten die het schap ontplooit. Bij deze segmenten geldt dat het draagvlak toeneemt naarmate ondernemers meer bekend zijn met de PA-activiteiten.

Tabel 4.5 Draagvlak voor continuering PA in relatie tot bekendheid met PA-activiteiten, naar deelsegment en totaal

Segment	Mate bekendheid	Ja, goed dat PA blijft voortbestaan	Nee, niet goed dat PA blijft voortbestaan
Teelt	Relatief bekend (N=30)	90%	10%
	Relatief onbekend (N=26)	65%	35%
Kweek & handel	Relatief bekend (N=22)	95%	5%
	Relatief onbekend (N=18)	89%	11%
Verwerking	Relatief bekend (N=12)	100%	0%
	Relatief onbekend (N=13)	100%	0%
Bakkers	Relatief bekend (N=17)	82%	18%
	Relatief onbekend (N=18)	83%	17%
Totaal	Relatief bekend (N=81)	91%	9%
	Relatief onbekend (N=75)	81%	19%

Wenselijke veranderingen in takenpakket PA

Bij de voorgaande vraag over het draagvlak is de respondent alleen de mogelijkheid

geboden om zich voor of tegen continuering van het schap uit te spreken. In het draaiboek zoals dat is ontwikkeld voor de draagvlaktoetsen, wordt in het verlengde hiervan de mogelijkheid geboden om eventueel een voorkeur uit te spreken, namelijk het voortbestaan met **minder taken** of met **andere taken**. Dit houdt bijvoorbeeld in dat een respondent die hiervoor aangegeven heeft dat door kan worden gegaan met het PA, alsnog kan kiezen voor een voortzetting met minder taken. Een respondent die hiervoor heeft geantwoord om te stoppen, kan alsnog kiezen voor voortzetting met minder of met andere taken. Zij die bij deze vervolgvraag over veranderingen in het takenpakket van het PA geen keuze konden maken, is in het onderstaande in de categorie 'weet niet' terecht gekomen. De uitkomsten in tabel 4.6 zijn gebaseerd op de 156 ondernemers die zich een mening konden vormen over de wenselijkheid van continuering van het PA.

Uit de tabel blijkt dat ongeveer vier op de tien respondenten van mening is dat het productschap min of meer ongewijzigd voortgezet dient te worden. Ongeveer een derde deel van de ondernemers daarentegen spreekt de voorkeur uit dat van een productschap met minder taken. Met name vanuit de verwerking en de kweek & handel wordt een reductie van taken wenselijk geacht. Ongeveer één of de tien ondervraagde ondernemers pleit voor andere taken, een vergelijkbaar aandeel ziet het PA het liefst opgeheven worden.

Tabel 4.6 Behoefte aan aanpassing takenpakket PA, naar deelsegment en totaal

Segment	Ongewijzigd	Andere taken	Minder taken	Ophouden	Weet niet
Teelt (N=56)	39%	11%	25%	18%	7%
Kweek & handel (N=40)	48%	5%	40%	5%	3%
Verwerking (N=25)	36%	8%	56%	0%	0%
Bakkers (N=35)	46%	9%	31%	11%	3%
Totaal (N=156)	42%	8%	35%	10%	4%

We hebben de ondernemers die aangegeven hebben voorstander te zijn van een **reductie in het takenpakket** van het PA ook gevraagd aan welke taken zij dan denken die in de toekomst niet meer door het PA uitgevoerd zouden moeten worden. Beperken we ons tot taken die meer dan tien keer genoemd zijn, dan volgt hieruit het volgende beeld.:

- Bevordering gezond en veilig werken (24 keer genoemd);
- Markt- en prijsinformatie (18 keer genoemd);
- Belangenbehartiging voor de sector in Europa (14 keer genoemd);
- ATEX-handleiding (13 keer genoemd);
- Informatievoorziening over EU-regelgeving (12 keer genoemd);
- SpecsPlaza (11 keer genoemd).

Een reductie van de activiteiten Bevordering gezond en veilig werken en Belangenbehartiging voor de sector in Europa werd vaak door ondernemers uit de teelt genoemd. Verder werd de ATEX-handleiding vaak door bakkers genoemd als activiteit waarmee het PA zou mogen stoppen. Bij de andere twee activiteiten was sprake van een spreiding over de vier deelsegmenten die we in deze ondernemerspeiling hebben onderscheiden.

Op een vergelijkbare wijze hebben we ondernemers die pleiten voor **veranderingen in het takenpakket** gevraagd welke wijzigingen zij dan graag doorgevoerd zouden willen zien. Dit leverde het volgende beeld op:

- betere en meer krachtige profilering van de branche en haar producten (6 keer genoemd);
- meer aandacht voor biologische producten (3 keer genoemd).

We hebben dezelfde analyse als in tabel 4.6 ook specifiek voor de **top heffingsbetalers** uitgevoerd (zie tabel 4.7). Uit deze tabel komt naar voren dat deze groep van ondernemers niet wezenlijk afwijkt van de totale groep van ondernemers daar waar het gaat om hun visie op het toekomstige takenpakket van het PA. Wel is het aandeel respondenten dat aangeeft dat het PA zou moeten worden opgeheven de helft lager dan bij de totale groep ondernemers (5% versus 10%).

Tabel 4.7 Behoeftte aan aanpassing takenpakket PA vanuit top heffingbetalers, naar deelsegment en totaal

Segment	Ongewijzigd	Andere taken	Minder taken	Ophouden	Weet niet
Teelt (N=9)	44%	11%	33%	11%	0%
Kweek & handel (N=12)	58%	8%	25%	0%	8%
Verwerking (N=11)	27%	18%	55%	0%	0%
Bakkers (N=9)	44%	11%	33%	11%	0%
Totaal (N=41)	44%	12%	37%	5%	2%

Suggesties voor verbeteringen

Ten slotte hebben we de ondernemers gevraagd of zij nog **suggesties** hebben voor (andere) **verbeteringen** die door het PA doorgevoerd kunnen worden. In totaal 48 van de 170 geraadpleegde ondernemers hebben één of meerdere verbeterpunten naar voren gebracht. De verbeterpunten die het meest genoemd zijn, hebben betrekking op:

- voorkomen van dubbelingen in activiteiten met brancheorganisaties of andere partijen. Taken die elders al worden uitgevoerd, zouden achterwege kunnen blijven (16 keer genoemd);
- kostenreductie door efficiënter te werken en backoffice-activiteiten van product-schappen samen te voegen (15 keer genoemd);
- meer zicht op de besteding van de heffingsgelden (9 keer genoemd);
- meer als ‘gezicht van de sector’ naar buiten treden richting overheid en maatschappij (8 keer genoemd).
- transparantie op het gebied van besluitvorming binnen het PA (5 keer genoemd).

BIJLAGE I ACTIVITEITENBESCHRIJVING

1 Teeltvoorschriften en tuchtrecht

Het productschap mag bindende regels stellen voor haar ondernemers. De regels voor de akkerbouw worden teeltvoorschriften genoemd. De teeltvoorschriften hebben tot doel om ziekten en plagen te voorkomen, te beheersen en/of te bestrijden. Ook zijn er voorschriften in verband met gewasbeschermingsmiddelen en milieu. De regels hebben betrekking op Aardappelteelt (Aardappelmoehheid, Wratziekte, Goedgekeurd pootgoed, Bestrijdingsplicht Phytophthora), Suikerbietenteelt (Bietenvergeling), Uienteelt (Valse meeldauw), Landbouwzaaizaden (Regels voor gebruik eigen zaaizaad), Gewasbescherming (Spuutkeuring, Reiniging verpakkingen), Milieu (Erosie Zuid-Limburg, Co-existentie), Onkruiden (Knolcyperus, Wilde haver). Overtredingen van de teeltvoorschriften worden tuchtrechtelijk bestraft.

2 Specifieke verordeningen voor de bakkerij

Het productschap kan op verzoek van de werkgevers- en werknemersorganisaties in de bakkerijsector verordeningen opstellen, waaraan alle bakkers zich moeten houden. Deze verordeningen worden bijvoorbeeld gemaakt, om een ongewenst 'gat' in de regelgeving van de overheid te kunnen 'repareren'. Een voorbeeld hiervan is de drogestofregeling voor brood. De wet bepaalt dat brood dat wordt verkocht met de aanduiding 'heel' of 'half' een bepaalde hoeveelheid droge stof moet bevatten. Voor broden die worden verkocht zonder deze aanduidingen bestaan geen wettelijke regelingen. Om oneigenlijke concurrentie en misleiding van consumenten te voorkomen heeft het Productschap Akkerbouw bij verordening bepaald dat ook bij brood zonder de aanduidingen 'heel' of 'half' er drogestofeisen gelden. Een andere belangrijke verordening van het PA is die op het transport van gekoelde bakkerswaren.

3 Kennis – onderzoek

Het Productschap Akkerbouw draagt jaarlijks zo'n € 2,8 miljoen bij aan praktijkonderzoek voor de akkerbouwsector in Nederland en stuurt dit onderzoek aan. Deze aansturing begint met programmering, waarbij iedereen onderzoekswensen kan inleveren. Jaarlijks worden er meer dan 100 wensen beoordeeld door regionale en landelijke groepen van akkerbouwers, handel en industrie. De positief beoordeelde wensen, jaarlijks zo'n 20, worden als projecten aanbesteed bij organisaties als PPO, DLV, HLB, SPNA, IRS, Proefboerderij Rusthoeve, Proeftuin Zwaagdijk, Louis Bolk. Hierbij worden ook afspraken gemaakt over de verspreiding van onderzoeksresultaten via de internetsite www.kennisakker.nl, vakbladen, demonstraties, open dagen en lezingen.

4 Actieplan Aaltjesbeheersing

Voor de continuïteit van opengrondsteelten is het belangrijk dat aaltjes worden beheerst of aangepakt. Het Actieplan Aaltjesbeheersing helpt daarbij. Vanaf 2005 voeren diverse partijen gezamenlijk onderzoeks- en voorlichtingsprojecten uit op het gebied van aaltjesbeheersing. Hiervoor brengen de akkerbouw- en vollegrondsgroenteteeltsector t/m 2012 jaarlijks € 375.000,- bij elkaar. Tot nu toe heeft dit actieplan al veel resultaten opgeleverd; brochures over aaltjes management in de akkerbouw, beheersing aardappelmoehheid, aaltjesherkenning en bemonstering, een actueel waardplantschema, vele artikelen in vakbladen, cursussen, open dagen, lezingen en een verbeterd Nema-Decide.

5 Kiemkracht

Drie jaar geleden is Kiemkracht, een alliantie van het Productschap Akkerbouw en InnovatieNetwerk van het ministerie van EL&I, gestart met de opdracht om grensverleggende innovaties voor de akkerbouw te realiseren. Deze innovaties moeten leiden tot een krachtige, duurzame en gezonde akkerbouwsector in Nederland. In de afgelopen drie jaar heeft Kiemkracht drie concepten uitgewerkt. Het concept Klimaatreddende Bodem draait om Biochar, wat CO₂

vastlegt in de bodem en gemaakt wordt uit biomassa. In het concept HipHapje is een nieuwe productieketen van plantaardige eiwitten in Noordwest-Europa gecreëerd, gaandeweg grotendeels gericht op lupine. In het derde concept SmartBots is gekeken of het mogelijk is werk op het land te laten doen door SmartBots, slimme, kleine robots. Kiemkracht heeft een begin gemaakt met de ontwikkeling van een bietenrooirobot, een vogelverschrikrobot en een onkruidrobot.

6 Gezondheidseigenschappen van graan

Het productschap faciliteert activiteiten rondom verbetering van de samenstelling van graanproducten. Hiermee wordt ingespeeld op een verbetering van het voedingspatroon van de Nederlandse bevolking. Zoutverlaging, verhoging van de consumptie van volkoren producten en verhoging van de vezelinname kunnen een positieve invloed hebben op de gezondheid. Het productschap heeft de afgelopen jaren geparticipeerd in een Europees project HealthGrain. Het zoekt nu naar mogelijkheden om de informatie uit dit project en de kennis in Nederland te benutten om het aanbod van graanproducten in Nederland te verbeteren, zodat de consument een bewuste voedingskeuze kan maken. Het productschap brengt hiervoor de aanwezige kennis en ervaring van het bedrijfsleven en de kennisinstellingen bijeen om invloed uit te oefenen op aanbod, beleid en onderzoek.

7 Voorlichtingsbureau Brood

Het productschap maakt de activiteiten van het Voorlichtingsbureau Brood mogelijk door deze te financieren. Het Voorlichtingsbureau Brood verzorgt de promotie van het product brood in algemene zin. De individuele bakker kan hier met gerichte promotieacties op inspelen. Doel is de afzet van brood en broodproducten te vergroten. Eén van de meest in het oog springende activiteiten van het voorlichtingsbureau is het Nationaal Schoolontbijt. Daarnaast geeft het voorlichtingsbureau antwoord op uiteenlopende vragen van consumenten over bijvoorbeeld voedings- en gezondheidseigenschappen van brood. Door middel van bijvoorbeeld folders, brochures en de website www.brood.net krijgen consumenten informatie aangereikt.

8 Promotie Akkerbouwsector

De Begeleidingscommissie Akkerbouw PR van de Commissie Teeltaangelegenheden initieert projecten om mensen die niet in de akkerbouwsector werkzaam zijn, kennis bij te brengen over akkerbouwproducten en gezond voedsel. Deze projecten richten zich onder meer op kinderen in het basisonderwijs. Lespakketten zijn ontwikkeld waarmee (stads)kinderen leren hoe akkerbouwproducten worden geteeld, geoogst en verwerkt. Tijdens de laatste Nationale Onderwijs Tentoonstelling zijn circa 5.000 lespakketten verspreid onder leerkrachten in het basisonderwijs. Begin 2011 is ook de website www.akkervoorjou.nl gelanceerd, waarop digitale lessen worden aangeboden aan het onderwijs. Later dit jaar zal gestart worden met een promotiecampagne om het belang van en innovaties in de Nederlandse akkerbouwsector prominent onder de aandacht te brengen van (regionale) televisie, kranten, websites en dergelijke.

9 Markt- en prijsinformatie

Productschap Akkerbouw biedt consumptieaardappel- en uientelers online actuele onafhankelijke markt- en prijsinformatie via www.aardappelinfo.nl en www.ui-info.nl. Als extra service wordt er iedere week een aardappel- en een uiennieuwsbrief gepubliceerd. Belanghebbenden kunnen zich hierop gratis abonneren waarna beide nieuwsbrieven elke week per email of fax worden toegezonden. Ongeveer 3.500 abonnees maken van deze service gebruik.

10 Informatievoorziening over levensmiddelenwetgeving

Het productschap vertaalt Europese levensmiddelenwetgeving naar praktische documenten voor de ondernemers. Het productschap stelt hiertoe ondermeer hygiëncodes op, zoals de hygiëncode voor de handel in granen, zaden en peulvruchten en de hygiëncode voor de

molenaars. Door deze hygiënecodes te gebruiken kunnen bedrijven op een eenvoudige en overzichtelijke wijze invulling geven aan de eisen uit de (Europese) wetgeving. In het kader van wetgeving en private certificeringssystemen wordt van ondernemers gevraagd om (grondstoffen bestemd voor verwerking in) levensmiddelen te laten analyseren op een breed scala aan ongewenste stoffen (bijvoorbeeld mycotoxinen, zware metalen). Het Productschap Akkerbouw faciliteert bedrijven in deze verplichting door een sectoraal monitoringsprogramma aan te bieden. Bedrijven hoeven hierdoor minder monsters te nemen en te laten analyseren. Daarnaast verschaft het productschap informatie aan ondernemers over de Europese levensmiddelenwetgeving (waaronder wetgeving ten aanzien van (de import van) genetische gemodificeerde grondstoffen) en de Nederlandse Warenwet.

11 Informatievoorziening over EU-regelgeving

Het Europese Landbouwbeleid wordt regelmatig aangepast hetgeen consequenties heeft voor de akkerbouwers in Nederland. Vertegenwoordigers van het Productschap Akkerbouw maken deel uit van de Nederlandse delegatie in de Brusselse vergaderingen over het toekomstige Europese Landbouwbeleid. O.a. door middel van bijeenkomsten met de bestuurders van de akkerbouwsectoren in Nederland, voorlichtingsbijeenkomsten voor de akkerbouwers en met circulaire worden de akkerbouwers geïnformeerd over de actuele stand van zaken.

12 Belangenbehartiger voor de sector in Europa

Het Productschap Akkerbouw is vertegenwoordigd in o.a. de plantaardige Commissie vergaderingen te Brussel. Minimaal twee maal per maand komen alle experts uit de EU-lidstaten bijeen voor een overleg waarin de actuele stand van zaken wordt besproken in o.a. de suiker en granenmarkt. De maatregelen die daar worden besproken c.q. genomen zijn, zijn van belang zijn voor de akkerbouwsectoren in Nederland. Voorafgaand aan het overleg wordt met de betrokken vertegenwoordigers overleg gevoerd over het nut en wenselijkheid van de te nemen maatregelen. Daarnaast vindt er periodiek overleg plaats in de 'PA adviescommissie marktaangelegenheden' (alle sectoren van de akkerbouwsector zijn daarbij vertegenwoordigd). In dat overleg worden de Brusselse ontwikkelingen besproken en initiatieven genomen tot verbetering van de positie van de akkerbouwers.

13 Project illegale bakkerijen ('De Warme Bakker')

Het productschap onderschrijft het belang van een gelijk speelveld voor alle ondernemers in de bakkerijsector. Het productschap neemt dan ook deel in het project 'De Warme Bakker' waarin onder meer de Belastingdienst, het UWV, de Arbeidsinspectie en de nVWA samenwerken met als doel de naleving van regels te vergroten. Onderzocht worden overtredingen die bijvoorbeeld bestaan uit het niet afdragen van belastingen en de meelheffing van het productschap, het te werk stellen van illegalen en overtredingen op het gebied van voedselveiligheid en hygiëne.

14 Project Effectief Middelenpakket

Een effectief middelenpakket is voor de telers belangrijk. Het Productschap Akkerbouw financiert en coördineert daarom het Project Effectief Middelenpakket. Doel is het realiseren en behouden van een effectief gewasbeschermingsmiddelenpakket voor de 'grote' en 'kleine' gewassen en toepassingen in de akkerbouw, zodat een duurzame en rendabele teelt mogelijk blijft. De teeltpraktijk draagt direct of via LTO en NAV gewasbeschermingsknelpunten bij aan de Coördinator effectief middelenpakket (CEMP) van Productschap Akkerbouw. Deze zoekt zo snel mogelijk oplossingen in samenwerking met telers, gewasbeschermingsmiddelenindustrie, overheid, (praktijk)onderzoek en voorlichting. Voor de financiering van toelatingsonderzoek voor 'kleine gewassen' is het Fonds Kleine Toepassingen (FKT) een belangrijk middel. Productschap en overheid voeden dit fonds (allebei de helft). Daarnaast heeft de CEMP nauw contact met fabrikanten zodat kleine toepassingen en teelten meegenomen worden bij nieuwe ontwikkelingen.

15 Bevordering gezond en veilig werken

Tot de activiteiten van het productschap behoort het bevorderen van gezonde en veilige arbeidsomstandigheden. Op verzoek van werkgevers- en werknemersorganisaties in de bakkerij voert het productschap dan ook brancheprojecten uit gericht op bijvoorbeeld het voorkomen van meelstofallergie (via het opstellen van een stofbeheersingsplan en het gezondheidsbewakingssysteem). Voorbeelden van dergelijke projecten zijn het Actieplan Stof? Pak 't aan!, de campagne Blij met Stofvrij en de Arbocatalogus.

16 ATEX-handleiding

Om het gevaar op explosies te verminderen is in de zogenoemde ATEX-richtlijn de verplichting opgenomen om een explosieveiligheidsdocument (EVD) op te stellen. Belangrijke onderdelen hierin zijn een gevarencategorie-indeling, identificatie van explosierisico's en nemen van maatregelen om tot een veilige werkomgeving te komen. Het Productschap Akkerbouw heeft onderzoek laten uitvoeren hoe de akkerbouwsectoren invulling hebben gegeven aan hun ATEX-verplichtingen en welke ondersteuningsbehoeften ondernemers op dit gebied hebben. Dit heeft ertoe geleid dat door het Productschap Akkerbouw een praktische handleiding is ontwikkeld voor onder andere de bakkerijsector.

17 SpecsPlaza

Op verzoek van de ondernemersorganisaties in de maalindustrie, de bakkerijgrondstoffenindustrie, de groothandel en de bakkerij heeft het productschap een ingrediëntendatabank voor de bakkerijketen ontwikkeld. Deze databank, SpecsPlaza, biedt producenten van grond- en hulpstoffen de mogelijkheid hun productspecificaties in te voeren in de databank en deze op uniforme wijze ter beschikking te stellen aan afnemers (bakkers). De bakker kan – met behulp van bakkerijsoftware – met de gegevens uit de databank een warenwettelijk juist etiket samenstellen. SpecsPlaza stroomlijnt dus de gegevensuitwisseling door de bakkerijketen.

18 RiskPlaza

Iedere producent van levensmiddelen, en dus ook iedere bakker, is wettelijk verplicht de voedselveiligheidsrisico's van de ingrediënten die hij voor zijn producten gebruikt, te borgen. Op verzoek van werkgevers- en werknemersorganisaties in de bakkerijketen heeft het productschap instrumenten ontwikkeld om deze borging efficiënt te laten verlopen. Zo is er een borgingssysteem ontwikkeld voor producenten, de RiskPlaza-audit⁺. Als een producent de RiskPlaza-audit⁺ met goed gevolg heeft doorlopen, kan zijn afnemer (de bakker) er – zonder verdere inspanning – van uitgaan dat de voedselveiligheidsrisico's adequaat zijn geborgd. Deze methodiek is een door de nVWA geaccepteerd ketengarantiesysteem. Ter ondersteuning van de borging is er de databank RiskPlaza: deze databank bevat per bakkerij-ingrediënt de voedselveiligheidsgevaaren en de maatregelen die genomen kunnen worden om het gevaar te borgen.